

T.C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANABİLİM DALI
Spor Yönetim Bilimleri Yüksek Lisans Programı
2021-YL-115

SPOR POLİTİKALARINA YÖNELİK HİZMETLERİN
İNCELENMESİ: AYDIN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
ÖRNEĞİ

HAZIRLAYAN
Halil ACAR

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. İlyas KARABIYIK

AYDIN-2021

T.C
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı **Yüksek Lisans** Programı öğrencisi **Halil Acar** tarafından hazırlanan **Spor Politikalarına Yönelik Hizmetlerin İncelenmesi: Aydın Büyükşehir Belediyesi Örneği** başlıklı tez, (savunma tarihi) tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

	Unvanı, Adı Soyadı	Kurumu	İmzası
Başkan:	.....	.....	.....
Üye :	.....	.....	.....
Üye :	.....	.....	.....
Üye :	.....	.....	.....
Üye :	.....	.....	.....

Jüri üyeleri tarafından kabul edilen bu (**tezin türü**) tezi, Enstitü Yönetim Kurulunun .....Sayılı kararıyla .....(**tarih**) tarihinde onaylanmıştır.

Prof. Dr. Ahmet Can BAKKALCI
Enstitü Müdürü

T.C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Bu tezde sunulan tüm bilgi ve sonuçların, bilimsel yöntemlerle yürütülen gerçek deney ve gözlemler çerçevesinde tarafımdan elde edildiğini, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kuralların gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

...../...../2021

İmza

Halil ACAR

ÖZET

SPOR POLİTİKALARINA YÖNELİK HİZMETLERİN İNCELENMESİ: AYDIN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Halil ACAR

Yüksek Lisans Tezi, Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. İlyas KARABIYIK

2021, XI + 64 sayfa

Çalışmada yerelde büyük etkiler oluşturabilecek ekonomik ve siyasal güce sahip olan belediyelerin spor alanında yapılan çalışmaları incelenerek eksik olduğu düşünülen spor politikalarının nedenleri araştırılarak çözüm önerisinde bulunmak amaçlanmıştır. Bu çalışma, genelde yerel yönetimlerin özelde ise Aydın Büyükşehir Belediyesi'nin sürdürmekte olduğu spor politikalarının istenilen düzeyde olma-olmamasının belirlenmesi ve yetersiz olduğu düşünülen spor politikalarının iyileştirilmesi için belediyeye yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Aydın Büyükşehir Belediyesi, büyükşehir olmadan önceki belediye yönetiminde spor ile ilgili ayrı bir birim bulunmamaktadır. Spor alanında faaliyetlerini başta Sosyal İşler Müdürlüğü olmak üzere farklı birimlerin çatısı altında dağınık bir şekilde faaliyetleri yürütülmüştür. Aydın Belediyesi Büyükşehir statüsünü kazandıktan sonra (2015) yılında "Gençlik ve Spor Hizmetleri Daire Başkanlığı" adı ile yeni bir birim kurulmuş spor alanında faaliyet ve politikalar bu birim altında devam ettirilmiştir. Stratejik Planların incelenmesi sonucunda belediyenin belirli bir spor politikasının bulunmadığı, 2017 yılında Gençlik ve Spor Hizmetleri Daire Başkanlığı bütçesinin oluşturduğu görülmektedir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Spor, Belediye, Spor Politikası, Hizmet.

ABSTRACT

AN INVESTIGATION OF SERVICES FOR SPORTS POLICIES: THE SAMPLE OF AYDIN METROPOLITAN MUNICIPALITY

Halil ACAR

Master Thesis, Department of Sports Management Sciences

Supervizor: Doç. Dr. İlyas KARABIYIK

2021, X I+ 64 pages

In the study, it is aimed to propose solutions by investigating the reasons for the sports policies that are thought to be incomplete by examining the studies carried out in the field of sports by the municipalities that have economic and political power that can create great effects in the local area. It is thought that this study will guide the municipality to determine whether the sports policies of the local administrations in general and the Aydın Metropolitan Municipality in particular are at the desired level and to improve the sports policies that are thought to be inadequate. Aydın Metropolitan Municipality did not have a separate unit related to sports in the municipality administration before it became a metropolitan municipality. Activities in the field of sports were carried out in a dispersed manner under the roof of different units, especially the Social Affairs Directorate. After Aydın Municipality gained the metropolitan status (2015), a new unit was established under the name of "Youth and Sports Services Department", and activities and policies in the field of sports were continued under this unit. As a result of the examination of the Strategic Plans, it is seen that the municipality does not have a specific sports policy, and the budget of the Youth and Sports Services Department was created in 2017.

KEYWORDS: Sport, Municipality, Sport Policy, Service.

ÖNSÖZ

“Spor Politikalarına Yönelik Hizmetlerin İncelenmesi: Aydın Büyükşehir Belediyesi Örneği” ismini taşıyan çalışmada yerel yönetim, spor ve spor politikaları kavramları incelenmiş; Aydın Büyükşehir Belediyesi Spor politikaları değerlendirilmiştir.

Konu seçiminden, araştırma ve yazım aşamasına kadar olan tüm süreçlerde bilgi ve tecrübesiyle bana yardımcı olan danışman hocam Sayın Doç. Dr. İlyas KARABIYIK’a; yüksek lisans eğitimim süresince bilgilerini bana aktaran tüm hocalarıma teşekkür ederim

Hayatımın her alanında ve sürecinde bana destek olan aileme sonsuz teşekkürler.

Halil ACAR

İÇİNDEKİLER

ÖZET	v
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ	vii
TABLolar DİZİNİ	x
GİRİŞ	1
Çalışmanın Konusu	3
Çalışmanın Amacı	4
Çalışmanın Önemi	4
Araştırmanın Problemi.....	4
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
BİRİNCİ BÖLÜM	5
1. YEREL YÖNETİM VE SPOR İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
1.1. Yerel Yönetimler	5
1.1.1. Yerel Yönetimlerin Tanımı ve Niteliği	5
1.1.2. Yerel Yönetimlerin Dayandığı Temel Değerler	5
1.1.2.1. Özgürlük ve Özerklik	6
1.1.2.2. Katılımcılık.....	6
1.1.2.3. Etkinlik	9
1.1.2.4. Hizmet, Yetki ve Kaynakların Bölüşümü	9
1.1.2.5. Kentsel Karakter	9
1.1.2.6. Demokrasi.....	10
1.1.3. Türkiye’de Belediyelerin Görevleri	10
1.1.4. Türkiye’de Belediyelerin Hukuki Yapısı	13
1.1.4.1. 5393 Sayılı Belediye Kanunu	14

1.1.4.2. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu.....	15
1.1.4.3. 6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu.....	16
1.2. Spor Kavramı.....	17
1.2.1. Sporun Amacı.....	20
1.2.2. Spor ve Gençlik Politikası.....	21
1.2.3. Dünyada Spor Politikası.....	22
1.2.4. Türk Spor Politikası.....	24
1.2.5. Kalkınma Programları Çerçevesinde Spor.....	26
1.2.5.1. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967).....	26
1.2.5.2. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972).....	27
1.2.5.3. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977).....	27
1.2.5.4. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983).....	28
1.2.5.5. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989).....	28
1.2.5.6. Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994).....	28
1.2.5.7. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000).....	29
1.2.5.8. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005).....	29
1.2.5.9. Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007-2013).....	31
1.2.5.10. Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2014-2018).....	33
1.2.5.11. On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2019-2023).....	34
1.2.6. Büyükşehir Belediyeleri Ve Spor Faaliyetleri.....	35
1.2.7. Kalkınma Planları Açısından Yerel Yönetimlere Ve Belediyelere Gençlik Ve Spor Konusunda Düşen Görevler.....	38
İKİNCİ BÖLÜM.....	40
2. AYDIN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN SPOR FAALİYETLERİ MEVCUT DURUMU.....	40
2.1. Belediye Tarihçesi ve Spor Faaliyetleri.....	40
2.2. Aydın Büyükşehir Belediyesi 2012 Yılı Spor Faaliyetleri.....	41

2.3. Aydın Büyükşehir Belediyesi 2014 Yılı Spor Faaliyetleri.....	43
2.4. Aydın Büyükşehir Belediyesi 2015 Yılı Spor Faaliyetleri.....	44
2.5. Aydın Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Spor Faaliyetleri.....	47
2.6. Aydın Büyükşehir Belediyesi 2017 Yılı Spor Faaliyetleri.....	49
2.7. Aydın Büyükşehir Belediyesi 2018 Yılı Spor Faaliyetleri.....	50
2.8. Aydın Büyükşehir Belediyesi 2019 Yılı Spor Faaliyetleri.....	52
TARTIŞMA VE SONUÇ	54
KAYNAKLAR	59
ÖZGEÇMİŞ	64

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1: Türkiye'de Belediye Sayıları	13
Tablo 2: Belediyelerin Türlerine Göre Dağılımı	14
Tablo 3: 2015-2019 Stratejik Planında Spor Faaliyetlerine Yönelik Amaç ve Hedefler	41
Tablo 4: Aydın Büyükşehir Beledyesi Personel Durum Bilgisi	41
Tablo 5: Spor Hizmetinden Faydalanan Vatandaş Sayısı (2008-2012 yılları)	42
Tablo 6: Spor Hizmetinden 2012 Yılı Aylara Göre Faydalanan Vatandaş Sayısı	42
Tablo 7: Kültür Ve Sosyal İşler Müdürlüğü 2012 Yılı Performans Sonuçları ve 2010-2014 Stratejik Plan Sonuçları	42
Tablo 8: Sportif, Kültürel, Sanatsal, Turizm Tanıtımlarına İlişkin Faaliyetler	43
Tablo 9: Sportif, Kültürel, Sanatsal, Turizm Tanıtımlarına İlişkin Faaliyetleri	43
Tablo 10: Sportif, Kültürel, Sanatsal, Turizm Tanıtımlarına İlişkin Faaliyetler	43
Tablo 11: Kültür Merkezleri Kursiyer Sayıları	45
Tablo 12: Yapılan Park ve Oyun Grubu Sayıları.....	46
Tablo 13: Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı 2015 Yılı Spora Yönelik Hedef ve Gerçekleşme Durumları.....	47
Tablo 14: Aydın Büyükşehir Belediyesi Spora Yönelik 2016 Yılı Performans Sonuçları ...	48
Tablo 15: 2017 Mali Yılı bütçesinde Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı	49
Tablo 16: Aydın Büyükşehir Belediyesi Spora Yönelik 2017 Yılı Performans Sonuçları ...	49
Tablo 17: 2018 Mali Yılı bütçesinde Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı	51
Tablo 18: Aydın Büyükşehir Belediyesi Spora Yönelik 2018 Yılı Performans Sonuçları ...	51
Tablo 19: 2019 mali yılı bütçesinde Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.....	52
Tablo 20: Aydın Büyükşehir Belediyesi Spora Yönelik 2019 Yılı Performans Sonuçları ...	52

GİRİŞ

Küreselleşme ekonomik, siyasi, sosyal, kültürel ve teknolojik boyutları olan bir kavramdır. Ülkeler arası ilişkilerin artmasıyla, kültürel ayrılıkların, maddi ve manevi değer farklılıklarının ortadan kalmasıyla küreselleşme çok yönlü anlamlar kazanmıştır. Küreselleşme ekonomik, sosyal ve kültürel kararların ülke sınırlarını aşarak dünya çapında ivme kazanmasıyla ortaya çıkan bir olgudur. Küreselleşme süreciyle birlikte liberal ekonomilerin ve demokratik düzenin ön plana çıktığı yenedünya düzeni oluşmuştur (Kartal, 2016).

Küreselleşme sürecinde, devletler uluslararası politikalar izlerken bir yandan da yerel bazda politikalar belirleyerek dengeyi sağlama odaklı çalışmışlardır. Uluslararası firmaların hızla artan değeri, kültürlerarası işbirliğini ve haberleşmeyi tetiklemiştir (Emin, 2009: 37). Böylece yereli güçlendiren devlet merkezde daha önemli işlevleri yürütmüştür. Yerel yönetimlere yol gösteren özelliğiyle güçlü devlet profili çizmiştir. Neo-liberal ekonomi politikalarında sınırlı devlet görüşüyle serbest piyasalar etkinlik sağlamıştır. Devlet kuralları koyarak piyasanın işleyişine direk karışmadan dolaylı katkı sağlayarak ekonomik düzeni sağlamış olur. Küreselleşme sürecinde neo-liberal ekonomi politikalarıyla uluslararası ekonomi modellerinin bütünleşmesi gerçekleştirilmiştir. Devletin ekonomiye müdahalesinin olmadığı bu süreçte küreselleşme hızla büyüme göstermiştir. Küreselleşmeyle birlikte modern çağın değiştirdiği ve geliştirdiği yerel yönetimler kendi mali kaynakları elinde barındırmaları, yönetim birimlerinde özerklik kazanmaları ve hukuksal statüleri sayesinde merkezi yönetimler için vazgeçilemez bir kademe haline gelmiştir (Biber, 2008).

Belediyeler çeşitli kültür-sanat-müzik kursları, matematik, ingilizce, bilgisayar, merkezi sınavlara hazırlık kursları gibi birçok alanda ve branşta uzman eğitim kadrolarıyla düzenlenen hizmetler sunar. Düzenlenen çocuk oyunları, tiyatro, sinema gösterileri, konser organizasyonları, özellikle kursiyerlerin emeğiyle hazırlanan resim sergileri, iftar yemekleri, çeşitli tiyatro ve spor etkinlikleri, özel gün kutlamaları, düzenlenen kültür turları, yönetilen çocuk kulüpleri gibi birçok kültürel ve sanatsal hizmetler, asıl görevlerinden ziyade sosyal ve kültürel çalışmalar başlığında belediyeler tarafından kendi bütçelerince gerçekleştirilmektedir (Sunay, 2003: 40).

Spor kavramını belirleyen olgunun, sporun amacı olduğu hatırlayarak, sporun oyunun bir türevi olarak ortaya çıktığının altını tekrar çizmek gerekir. Farklı tarihsel-toplumsal dinamiklerden etkilenecek değişime uğrayan spor sözcüğü bugün tek bir anlama sığmayacak kadar değişmiş ve gelişmiştir.

Bir konunun tarihi süreci incelenirken, bir grubu başka bir gruba tercih etmeksizin, tüm farklı insan gruplarının deneyimleri göz önüne alınarak değerlendirilmesi gerekir. Özellikle spor gibi çok katmanlı, çok boyutlu sosyal bir kavramdan bahsediliyorsa, bu kavramda meydana gelen değişimleri tarihsel yönden analiz etmek zorlaşmaktadır. Ancak belirli tarihlerin üzerinde durmak daha anlamlıdır. Bu tarihlerin üzerinde durmak bütün gerçekliği ortaya koymamakla birlikte, sosyal bilimcilerin farklı anlama, yorumlama ve değerlendirme kriterleri göz önünde bulundurularak ele alınması gerekir. Sporun tarihi sürecinin değerlendirilmesi, nasıl bir tarihi-toplumsal süreçlerden geçtiği göz önünde bulundurularak yorumlanması uygun olmaktadır. Tarihi süreç içerisinde insanın doğasında var olan fiziksel hareketlerin hangilerinin spor kavramına dâhil edilip, değerlendirileceği konusu tartışmalıdır. Spor bilimcileri ve sosyal bilimcilerden bir bölümü geçmişte insanın “yaşamsal faaliyetleri” (savunma, barınma, ulaştırma vb.) sonucu yapılan fiziksel hareketleri spor başlığı altında değerlendirirken, bazılarıysa, bu hareketlerin “spora benzer fiziksel hareketler” olduğu görüşünü savunmaktadırlar (Bolçay, 2019: 11).

Spor tarihinin başlangıcını doğa tarihinin başladığı dönemlerden değil, insanın üretim yaparak, toplum ilişkilerine girdiği dönemlerden itibaren ele almak daha anlamlıdır. Tarımla hayvancılığın ayrıştığı, köyler ve kentlerin kurulduğu dolayısıyla yerleşik düzene geçilen bu dönemlerde tunç madeninin savaşlarda ve avcılıkta kullanılmasıyla “kendine yetenden fazlasını üretme” bilgisi ortaya çıkmıştır. Binlerce yıl geriye giden Mezolitik dönemden Neolitik döneme girilmesinin başlangıcı bu şekilde gerçekleşmiştir. Talimciler’e göre bu dönemde uzmanlaşma ve işbölümü oluşmuş, bunun sonucu olarak da sosyal roller ortaya çıkmıştır. Ayrıca insanların boş zaman aktivitelerinde bulunabilmelerinin koşulları ortaya çıkmaya başlamıştır (Talimciler, 2015). İnsanların toplumsal hayata geçişiyle birlikte oyunlar, onların hayatı anlama ve dünyayı yorumlama şeklini ortaya koymalarında etken olmuştur (Aktükün, 2010:11).

Sporun toplumsal tarihi iki evreden geçerek değişime uğramıştır. İlk evre geleneksel sporlar olarak adlandırılan fiziksel hareketlerin modern spora dönüşmesidir. İkinci evre ise modern sporların kendi içinde yaşadığı değişimdir. Modern sporun değişimi kendi içinde

kırılmalar yaşayarak, kitle (herkes için) ve elit (performans) sporu olarak ikiye ayrılmasıdır. Çakır'a göre bu değişimin nedeni, modernliği üreten Batılı toplumların yaşadığı toplumsal değişimlerin Batı dışındaki toplumlara da taşınmasıyla evrensel boyut kazanmış olmasıdır. Bu kırılmalara ek olarak günümüze uzanan bir kırılma ise küresel spor olarak adlandırılmaktadır. Kişinin yaptığı spor dalına özgü üstün fiziki özelliklere sahip olması ve meslek olarak icra etmesi, elit sporu olarak adlandırılmaktadır. Bir başarı amacı gütmeyen ya da üstün fiziksel özelliğe gereksinim duyulmadan, sağlık amaçlı yapılan her türlü fiziksel aktivite ise kitle sporu kavramıyla açıklanmaktadır (Çakır, 2014: 7-9).

-Geleneksel sporlar eğlence amaçlı ve içeriğinde daha çok oyun amacı taşımaları toplum tarafından kabul edilerek, nesilden nesile aktararak yaygınlık kazanmışlardır. Geleneksel sporlar, modernleşme süreçlerinden etkilenerek dönüşüme uğramışlardır (Karahüseyinoğlu, 2012: 53).

Modern sporlar, modern toplumla birlikte Avrupa'da ortaya çıkmıştır. Doğu ve Batı toplumları arasında meydana gelen sosyal ve kültürel etkileşimler sonucunda sporla ilgili transferler de söz konusu olmuştur. Bu nedenle sporun tarihini incelemenin en makul yolu, geniş bir perspektiften bakmayı gerekli kılmaktadır. Geleneksel sporlar, Doğu ve Batı toplumlarına göre farklılık göstermektedir. Geleneksel sporlar, Doğu toplumlarında çok farklı işlevler üstlenirken, Batı toplumlarında; antik dönem, köleci toplum ve feodal dönemlere göre kendi içinde farklılıkları barındırmaktadırlar (Çakır, 2014: 6). Batı toplumları sadece spor tarihinde değil dünya tarihinde de temel dinamik güç olma özelliği taşımaktadır. Ancak toplumdaki bu farklılıkların anlaşılması ve bugünkü spor anlayışına etki eden uygarlıkların yakından mercek altına alınması elzem görünmektedir.

Çalışmanın Konusu

İnsanlar, yaşamları boyunca sportif faaliyetler ile yaşam standartlarını istedikleri şekilde yönetmektedirler. Spor kavramı insanların hayatlarında büyük bir öneme sahiptir. Bunun en önemli nedenlerinin başında yoğun ve stresli yaşam koşullarında insanların kendilerini rahat hissedebilecekleri bir ortamda spor yapmaları her anlamda mutlu edecektir. Bu kapsamda devletler insanların ihtiyaçlarının giderebilmeleri için sportif faaliyetlere yatırımlar gerçekleştirmektedir. Yerelde ve genelde büyük bütçelere sahip belediyelerin sportif faaliyetleri yönlendirme ve yönetme anlamında doğru adımları atmadıkları görülmektedir. Belediyelerin bünyesinde faaliyette bulunan birçok spor biriminin yeterli ve aktif sportif faaliyetlerde bulunamaması ve aktarılan bütçenin de yanlış şekilde kullanılmasına ortam hazırlamıştır. Bu

durum şehirdeki Spor kulüplerini ve sporcuları olumsuz yönde etkilemektedir. Bu tezde çalışmanın temel hatları çerçevesinde belediyelerin sportif faaliyetlere yönelik yapılan çalışmalarının doğru ve verimli bir şekilde kullanılmasını amaçlamaktadır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, yerelde hizmet üreten bir kurumun Spor yönetimi ve Spor Politikalarına bakış açısını inceleyerek, eksik olduğu düşünülen hizmetlerin nedenlerini araştırıp çözüm önerisinde bulunmak.

Yerelde büyük etkiler oluşturan ve hizmet üreten kurumların spor yönetimi konusunda yapılan çalışmalar neticesince eksiklerin belirlenmesi ve belirlenen bu eksiklere yönelik çalışmaların standart bir politika çerçevesinde çözüme kavuşturulmasına ışık tutmaktadır. Yerelde yaşayan insanlara ulaşabilme, hizmet üretebilme konusunda yetkili olan yerel yöneticiler, Sporun geliştirilmesi, insanların günlük ihtiyaçlarını öncülük ederek sporun yaşam tarzı haline gelmesinde büyük rol oynaması amaçlanmaktadır.

Çalışmanın Önemi

Bu araştırma, Belediyenin Spor politikalarındaki eksik yönlerini görebilmesi ve başarılı olunan spor politikalarını başka belediyelere örnek olarak sunabilme imkanı oluşturacaktır. Tez çalışması sonucunda ortaya konulacak çalışmalar çerçevesinde belediyelerinin vermiş oldukları spor hizmetlerinin doğru ve verimli kullanılması açısından değerlendirilecektir. Yine aynı şekilde belediyelerin spor politikalarının çalışma şartları ile entegreli bir şekilde ilerleyebilmesi ve sporcuların spesifik anlamda verimliliklerinin arttırılmasına anlamlı katkı sağlamaktadır. Ayrıca Belediyelerinin spor politikalarına yönelik çalışmalarının yerelde spor birimlerinde yaşanan olumsuzlukları ortaya koyarak iyileştirilmesine yardımcı olacaktır.

Araştırmanın Problemi

Yerelde hizmet üreten bir kurumun Spor yönetimi ve Spor Politikalarına bakış açısı ve yaşanan sorunlar nelerdir?

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, Aydın Büyükşehir Belediyesi 2012-2019 yıllarını kapsayan faaliyet raporları ile sınırlandırılmıştır

BİRİNCİ BÖLÜM

1. YEREL YÖNETİM VE SPOR İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Yerel Yönetimler

1.1.1. Yerel Yönetimlerin Tanımı ve Niteliği

Toplumunu ilgilendiren kamu hizmetlerinin yürütülmesi, toplumsal organizasyonun sağlanmasında karşımıza iki farklı yönetim şekli çıkmaktadır. “Merkezi Yönetim” ve “Yerel Yönetim”. Merkezi Yönetim, tüm kamu hizmetlerinin merkez tarafından veya merkezin idaresinde olan kuruluşlarca yürütüldüğü, yönetsel ve siyasal görevi olan bir kurumdur. Yerel yönetimler, ulus toprakları kapsamında farklı büyüklüklerde yaşamını devam ettiren bireylerin, yerel ve ortak nitelikteki gereksinimlerini karşılamak maksadı ile kurulan ve hukuk sistemi kapsamında meydana getirilmiş kurumlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Keleş, 2000:19).

Yerel yönetimler yerel halkın yönetime katılmasının ilk adımını oluşturur. Yerel yönetimler, kamusal mal ve hizmetleri etkin ve verimli kullanılmasını sağlamanın yanında, yerel demokrasinin güçlenmesine ve sivil toplumun idari süreçlere katılmasını da sağlar. Yerel yönetimler sunduğu hizmetlerin taşra teşkilatlarına doğrudan ulaştırılmasının en iyi yoludur (TODAİE, 1991:1).

Merkezi devletlerde hizmetlerin taşra bölgelerine ulaştırılabilmesinde yerel yönetimlere başvurumaktadır. Asırlar süresince taşraya maksimum hizmetin ulaştırılabilmesi ve merkez ile taşra arasındaki kalkınma farklılıklarının engellenebilmesi doğrultusunda yerel yönetimin alanı ile ilgili birçok yeniliğin yapıldığı görülmektedir. Devlet yapıları, teknolojiye gelişmeler, yapılan reformların ilerleyen dönemlerde süreceğinin göstergesi olmakla birlikte Türkiye tarihindeki yerel yönetimler yeniden yapılanma, reform ve modernleşme süreçlerinde değerlendirilmiştir (Gözlükaya, 2007).

1.1.2. Yerel Yönetimlerin Dayandığı Temel Değerler

Yerel yönetimlerin ortaya çıkışında “kurulma” değil “kendiliğinden oluşum” tanımı yapılmaktadır. Yerel yönetimler devletin değil toplumun bir ürünüdür. Yerel yönetimlerin kendine dair;

- Otonomi ve serbestlik,
- Aktiflik
- Katılımcılık
- Kentsel kimlik
- Hizmet, yetki ve kaynakların pay edilmesi,
- Demokratiklik şeklinde sıralanan temel değerleri ve esasları vardır (Henden ve Henden, 2005:48-66).

1.1.2.1. Özgürlük ve Özerklik

Bireylerin tek olarak değil, yerel yönetimin bir bütün olarak özgürlüğüdür. Burada bütünden kasıt, birey sayısının toplamından daha fazlası, toplumsal kaynaşmayı ifade etmektir. Özgürlükten kasıt ise tüzel kişiliğin kağıt üzerinde kalmamış, içselleştirilmiş halidir. Yerel yönetimde özerkliğin temeli burada bahsedilen özgürlük anlayışıdır. Toplumsal özgürlük, bireysel özgürlüğü koruma işlevi kazanmaktadır. Bu iki kavram birbirlerini destekler (Karaaslan, 2007). Yerel yönetimler, politik ve ekonomik gücün tekelleşmesine engel olmakta, özgürlüğe katkıda bulunmaktadır. Yerel yönetimlerin, üretici gücüyle girişimde bulunması ise özgürlüğün somutlaştığı boyuttur. Özgürlüğün, merkezi yönetimle yerel yönetim arasında bir çatışma alanı doğurup doğurmayacağı ise demokrasi kültürünün içselleştirilmesiyle ilgilidir. Demokrasi kültürünün henüz oluşmadığı toplumlarda yerel yönetimlerle merkezi yönetim arasında çatışmanın olduğu gözlemlenmektedir. Demokrasi kültürünün içselleştirildiği toplumlarda ise, çağdaş değerlerin yaşandığı bir uzlaşmaya tanık olunmaktadır (Ökmen, 2005).

Yerel yönetimlerde özerlik denildiğinde yerel makamların, kanunlar çerçevesinde, kamuyla ilgili işlerin kendi yükümlülükleri ve kentli insanların hakları çerçevesinde düzeltme ve yönetme olanağı sağlar. Bu hak, genel katılımlı bir seçimle serbestçe seçilmiş üyelerden müteşekkil olan meclisler tarafından kullanılır (Coşkun, 1996).

1.1.2.2. Katılımcılık

Yerel yönetimlerde katılım, kamu hizmetlerinin kalitesini ve gereksinimlere ilişkin taleplerini kapsamamakta, yönetimde katılım veya yönetimi denetim amaçlarına yönelik,

temsil edici demokrasinin eksiklerini giderici, yönetime çoğulu temsilen içerik sağlayan vatandaş katılmasını içermektedir (Geray, 1998: 323). Demokratikleşme sürecinin en belirgin uygulama alanı yönetime ve karar alma süreçlerine halkın katılımının sağlanmasıdır. Katılım mekanizması ile birey ulusal siyasette de rol alabilir. Demokraside gelişim, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma süreci bağlamında toplumdaki tüm kesimlerin katılması esasına dayanır. Yerel yönetime halkın duyarlıklarını anlamanın ve yönetime katılımın sağlanması için sıkça izlenen bazı yollar vardır. Bunlar; (Çukurçayır, 2000 211):

- **Enformasyon Teknolojilerinin Sağladığı E-Katılım Yolları**, Bu teknolojiler ile gelen karşılıklı iletişim ve yenilikler yerel yönetimi etkinleştirecek, demokrasiyi yaygınlaştıracak imkânlar sağlar (Geymen ve Karas, 2006).

- **Dilekçe Hakkı**, Anayasa hukukunda da tanımlı bir hak olarak dilekçe hakkı, politik bir haktır. Vatandaşın yönetime istek ve gereksinimlerini iletmesinin en yaygın yoludur. Dilekçe hakkının politik bilinç düzeyinin yüksek olduğu toplumlarda başarıyla kullanıldığının altı sıkça çizilmektedir (Oruç, 2013).

- **Elektronik Demokrasi**, Doğrudan etkileşime dayalı olan elektronik demokrasi, doğrudan demokrasiye yaklaşmanın bir yolu olarak addedilir. Bu kabul, demokratik katılımı hızlandırılacağı ve böylece katılımı artış sağlanacağı varsayımına dayanır. Diğer pek çok katılım yolu gibi burada da politik kültür ve katılım olanaklarının kurumsallaşması ile elektronik demokrasi arasında yüksek bir korelasyonun olduğu belirtilmektedir.

- **Görevin Erken Son Bulması**, Vatandaşların seçtikleri kişilerin görev süreleri dolmadan, belli bir oranda kayıtlı seçmenin yazılı başvurusu ve halkoylaması ile bu görevlerine son verebilme hakkına sahip olmalarıdır. Bu yol, kayıtlı seçmenlerin belirli bir orandaki çoğunluğunun yazılı başvuru yaparak halk oylaması istemesi sonucu gerçekleştirilmektedir.

- **Gönüllülük**, Vatandaşın zorlama olmaksızın ve sadece sosyal sorumluluğa dayalı olarak politik ve sosyal alana katkıda bulunmasını ifade eder. Gönüllülük, politik sosyalleşmeyi başarmış toplumlarda daha etkili olarak tercih edilen katılım yollarındandır.

• **Halk Toplantıları**, Halkı bilgilendirmek, onların görüş ve düşüncelerini öğrenmek, isteklerini almanın geleneksel bir yoludur. Bu yol, yüz yüze demokrasinin de temelini oluşturmakta, doğrudan demokrasi fikrine kaynaklık etmektedir (Yiğit, 2008: 52-53).

• **Kamuoyu Araştırmaları**, Kamunun belli konulardaki fikirlerini öğrenmeye yönelik araştırmalardır (Demir, 2008: 51).

• **Kent Meclisi**, Yöre halkının, yıllık olarak toplanıp seçmeni oldukları yerel yönetimi ilgilendiren hukuki düzenlemeleri görüşüp karara bağladıkları genel karar organını ifade eder (Usta, 2011: 207).

• **Mahalle Kurulları**,

Yerel yönetim ölçeği içinde de birebir ilişki yoğunluğunun en fazla görüldüğü birimler olarak mahallelerde oluşturulan kurullardır. Hem tartışma ve gündemi belirlemede aidiyet yaratıcı, ortaklık duygusunu güçlendiren bir forum hem de hizmetin yerine getirilmesinde kamu denetçisi işlevini gören bir yapı arz etmekte olduğunun altı çizilmektedir (Oruç, 2013).

• **Planlama Çemberleri**, Tamamen rastlantısal bir şekilde belirlenen bir grup vatandaşın bir araya getirilerek sorunların çözümü için bir çalışma grubu kurulmasıdır.

• **Sivil Toplum Kuruluşlarına Katılma**, Hemen her konuda çalışabilen sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına bizzat katılarak ya da destek vermek katılım yollarından biridir.

• **Yuvarlak Masa Toplantıları ve Forumlar**, Sorun alanları ile ilgili uzmanların katılımıyla oluşmuşlardır. Bu yapılara demokratik bir nitelik kazandırılması amacıyla katılımcıların demokratik temsil yeteneğini taşıması beklenmektedir (Demir, 2008).

• **Senaryo Çözümlenmeleri** olarak 13 başlıkta toplanmaktadır. (çukurçayır 2011) Belirli konularda bir araya gelenlerin eleştiri, fantezi ve uygulama gibi üç temelde fikir üretmesine dayanır. Tespitlerden sonar fikirlerin gerçekçiliği kontrol edilir. Tüm bunlar için katılımcıları eşgüdüm içinde tutan bir moderatöre ihtiyaç duyulur. Bunlara ek olarak, bireylerin yargıya başvurabilme hakkı da katılım uygulamalarından biri olarak sayılmaktadır.

1.1.2.3. Etkinlik

Yerel yönetim, yerel kamu hizmetinin halka sunulmasında en etkili araçtır. Yerel yönetim kurumlarında çalışan personelin o yörede yaşayanlardan oluşması, yerel hizmetlerin yöre halkının ihtiyaçlarına uygun, rantabil şekilde çözüme ulaştırılmasına katkı sağlar. Kamu hizmetleri sorumluluğuna göre yerel yönetimler merkezi yönetime göre daha ileri düzeydedir. Yerel yönetimlerdeki etkinliğin artırılması için ise (Keleş ve Yavuz, 1989: 34):

- Uygunluğu tespit edilen hizmet alanlarının gözden geçirilmesi,
- Yerel yönetim birimlerinin sayı olarak azaltılmaya gidilmesi,
- Alanında uzmanlaşmış personel ve iyi bir görev paylaşımının gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

1.1.2.4. Hizmet, Yetki ve Kaynakların Bölüşümü

Yerel yönetimlerin etkin biçimde işlevini yerine getirebilmesi doğrultusunda öncelik olarak yetki ve görevlerin tanımlanması gereksinimi bulunmaktadır. Merkezi idareler toplumun geneli için uygulanabilen genel politikaların belirlenmesi ve bu politikaların izlenmesi, değerlendirilmesi ve denetlenmesi gibi yetkilere sahiptir. Yerel idarelerse, yerel halkın örgütlenme ve yerel ihtiyaçların icrasını yönetebilmelidir. Türkiye’de merkezi idare ile yerel idare arasında yetkiler, kaynaklar gibi nitelikler açısından hep mücadelenin de olduğu görülmektedir. Türkiye’de yapılan mahalli idareler reformları ile gerçekleştirilen tüm düzenlemelerde yerel yönetimlerin sürekli olarak güçlendiği görülmektedir (Bilgiç, 1998). Yetkileri, maddi kaynakları ve sorumluluk alanları artıca yerel yönetimler de güçlenmektedir.

1.1.2.5. Kentsel Karakter

Kent denildiğinde kırsal alandan çok farklı geçim kaynaklarının olduğu, ekonomilerinin çeşitli ve kapsamlı, nüfusunun daha büyük, sınırları içinde yaşayan nüfusun faaliyetlerinin yoğun olduğu bir yerleşim birimi akla gelir (Ulusoy, 2001;8). Sanayileşme ile birlikte sanayi alanlarındaki yoğunlaşmanın doğal bir sonucu olarak kentler meydana gelmiştir. Hızlı nüfus artışıyla birlikte sanayileşme sonucu, yerel birimler kentleşmek durumunda kalmıştır. Kentlerde yaşayan nüfusun sürekli olarak artması nedeniyle toplum

yapısında örgütlenme, işbölümü ve uzmanlaşma ihtiyacı doğmuştur. Kentin ve kentteki yaşamın planlanması ve organize edilmesi için yerel yönetimlere ihtiyaç duyulur. Yerel yönetimlere verilen görev ve yetkilerin mantığı; yerel birimleri etkinleştirmek adına faaliyetlerde bulunabilmelerini sağlamaktır (Oruç, 2013).

1.1.2.6. Demokrasi

Demokrasinin olmazsa olmazları: politik kararlara vatandaşların katılması; bu kararların oylamaların sonuçlarına göre alınması, vatandaşların siyasi öğreniminin devamlılığını sağlamaktır. Yerel yönetimlerin esasına inildiğinde yerel demokrasi ilkelerine rastlanılmaktadır. Burada asıl hedef demokratik bir toplumun meydana getirilmesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Tekelli'ye (1983: 4) göre, yerel yönetimler, sivil toplum kurumu görevleriyle vatandaşlık bilincini geliştirerek siyasal katılıma sağlanmasında, demokratiklik niteliğini açığa çıkarmaktadır. Ayrıca yerel yönetimler bir tür demokrasi eğitiminin verildiği siyasi liderlerin çekirdekten yetiştiği bir kurum özelliği de taşımaktadır.

1.1.3. Türkiye'de Belediyelerin Görevleri

Türkiye'de yerel yönetimlerin rol ve yükümlülükleri, 5393 sayılı Belediye Kanunu kapsamında yer alan 14. maddede sıralanmış olmakla birlikte, yerine getirilen işlevler şu şekilde sınıflandırılabilir. (Yazıcı, 2014: 397);

- **Kentsel Altyapı Hizmetleri:** İlçe sınırlarındaki yolların asfalt, yama ve kaplama işlemleri, bordür tretuvar işlemleri, yağmur olukları, parke taşları düzenlemeleri, mevcut okulların ve ibadethanelerin boya ve tamirat işlemleri, kanalizasyon hizmetleri, imar durumu belediyelerce yapılan altyapı hizmetlerindedir.

- **Sağlık ve Çevre Düzeni Hizmetleri:** Belediyelerde hastanelerle anlaşmalı olarak vatandaşları bilgilendirecek ve farkındalığı arttıracak eğitimler düzenlenmektedir, engelli, yaşlı vatandaşlara evde bakım hizmetleri, hasta nakil faaliyetleri, cenaze ve defin hizmetleri sunulmaktadır. Ayakta muayene hizmetleri gerçekleştirilmekte, işyerleri hijyen denetimine tabi tutulmaktadır. Hayatın olağan akışında insan sağlığına tehdit oluşturan başıboş sahipsiz hayvanlar, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanununu doğrultusunda insani yollarla rehabilite edilip doğal ortamda yaşatılmaktadır. Hayvanlar için bakım evleri oluşturularak, kısırlaştırma, aşılama, muayene işlemleri yapılmaktadır. Sağlıklı

ve sağlıklı olmayan kuruluşlar çevre ve çevre sağlığı doğrultusundan denetlenmekte ve gerekli tedbirler alınmaktadır.

• **Sosyal ve Kültürel Hizmetler:** Belediyeler çeşitli kültür-sanat-müzik kursları, matematik, İngilizce, bilgisayar, merkezi sınavlara hazırlık kursları gibi birçok alanda ve branşta uzman eğitimci kadrolarıyla düzenlenen hizmetler sunar. Düzenlenen çocuk oyunları, tiyatro, sinema gösterileri, konser organizasyonları, özellikle kursiyerlerin emeğiyle hazırlanan resim sergileri, iftar yemekleri, çeşitli tiyatro ve spor etkinlikleri, özel gün kutlamaları, düzenlenen kültür turları, yönetilen çocuk kulüpleri gibi birçok kültürel ve sanatsal hizmetler, asıl görevlerinden ziyade sosyal ve kültürel çalışmalar başlığında belediyeler tarafından kendi bütçelerince gerçekleştirilmektedir. Belediyeler, kurumun mevcut araç durumu dikkate alınarak cenaze, gezi, engelli servisleri gibi ulaşım hizmetlerini sunar.

• **Sosyal Yardım Hizmetleri:** Belediyeler kendi sınırları içerisinde bulunan dar gelirli vatandaşlara gıda yardımı, hasta ve çocuk bezi yardımı, ilk ve ortaöğretim öğrencilerine çanta ve kırtasiye araçları, akülü sandalye tarzında aynı yardımlarla askeri bulunan hanelere 4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç olanlara Yardım Hakkında Kanunu doğrultusunda, nakit yardımları yapmaktadır. Uyuşturucu madde kullanan vatandaşlara yardım amacıyla bilgilendirme seminerleri, kadınları ekonomik ve sosyal hayata kazandırmak amaçlı düzenlenen eğitim programları, psikolojik danışmanlık hizmetleri sunmaktadır (İnal, 2003: 7).

• **Geri Dönüşüm Hizmetleri:** İlçe sınırlarında bulunan mahalle muhtarlıklarına, okullara atık yağ ve atık pil kutuları bırakılarak bunların geri dönüşüme kazandırılması sağlanmaktadır. Ayrıca bölgede bulunan uygun noktalara geri dönüşüm konteynerleri yerleştirilmektedir. Plastik kapak kampanyaları düzenleyerek bu geri dönüşüm hizmeti ile ihtiyaç sahibi vatandaşlara tekerlekli sandalye temini sağlanmaktadır.

• **Temizlik Hizmetleri:** Evsel nitelikli katı atıkların, moloz ve inşaat artıklarının, kaba atıkların toplanması ve nakledilmesi, cadde, sokak, meydan, park, yeşil alanların süpürülmesi ve yıkanması, boş arazilerin, pazar yerlerinin temizlenmesi, okul, ibadethane, hastane, resmi kurumların bahçe temizliği, sahil ve rekreasyon alanlarının temizlenmesi, kar temizleme faaliyetleri belediyeler tarafından gerçekleştirilmektedir.

• **Kentsel Esenlik ve Güvenlik Hizmetleri:** İlçe sınırları içerisinde ruhsatsız işyerleri denetlenerek 3572 sayılı yasaya göre ruhsatlandırma çalışmaları yapılmaktadır. Gereken durumlarda işyerleri mühürlenerek faaliyetten men edilmesi sağlanmaktadır. Belediyelerce sunulan zabıta hizmetleri ile, kamu güvenliğine dair yaşanacak problemlere mevzuatla tanınan yetki ve sorumluluklar kompozisyonunda en etkili yöntemlerle müdahale edilerek ilçe sınırlarındaki kolluk kuvvetleriyle işbirliği sağlanmakta ve vatandaşların daha ehemmiyetli ve huzur içerisinde bir ortamda hayatlarına devam etmelerine olanak verilmektedir.

• **Kentsel Gelişim Hizmetleri:** Belediyelerde yetkin kişilerce hazırlanan planlar dâhilinde vatandaşların daha rahat ve verimli yaşamasını sağlamak amacıyla imar hususunun rahatlatılması sağlanmaktadır. 6306 sayılı Kanun doğrultusunda “Afet Riski Altındaki Alanlar” ile bu alanların haricindeki risk içeren binaların yer aldığı arsa ve arazilerde, sağlık içerisinde ve ehemmiyetli yaşam sürme çevrelerini meydana getirmek doğrultusunda iyileştirme, düzenleme ve yenilemelere dair usul ve esasları belirlemektir amacıyla yine bahsi geçen kanun doğrultusunda uygulanmasıyla alakalı yayımlanan yönetmeliğin esası olarak kabul edilen “risk içeren yapılarla, riskli alan ve rezerv yapı alanlarının saptanmasına, risk içeren yapıların ortadan kaldırılmasına, meydana getirilecek planlamaya, dönüştürmeye tabi tutulacak taşınmazların değerinin saptanmasına, hak sahibi olacaklar ile gerçekleştirilecek antlaşmaya ve gerçekleştirilecek yardımlara, yeniden yapılacak yapılara ve 6306 sayılı Kanun kapsamındaki diğer uygulamalara ilişkin usul ve esasları belirlemektir” şekline uygun olarak; alakalı kanun doğrultusunda riskli bina kapsamında bulunduğu binalarda çalışmalarını sürdürmekte olup bu amaçla ilgili kişilerin müracaatlarına istinaden işlem yapılmaktadır.

• **Üst Yapı Hizmetleri:** Sınırlar içerisinde yaşayan vatandaşlar için hizmet binası projesi (huzurevi, misafırhane gibi) ve tesisi işleri, yeni park yapımı, hizmetlerin daha geniş kitlelere daha verimli ulaştırılması için ek hizmet binalarının yapılması belediyelerce gerçekleştirilmektedir.

• **Kurumsal ve Bölgesel Tanıtım Hizmetleri:** Yurtiçi ve yurtdışından gelen heyetler karşılanarak ilçenin gezdirilmesi, sivil toplum kuruluşları ve derneklerle toplantılar düzenlenmesi, kardeş şehir anlaşmaları yapılması, basın mensuplarıyla periyodik dönemlerde bilgilendirme toplantıları düzenlenmesi, belediye başkanı ve ilçenin-ilin yerel, görsel ve işitsel medyada yer alması, basın bültenleri hazırlanması, broşür, afiş gibi

baskıların sosyal medya ve ilçe sınırlarındaki billboardlarda yayınlanması gibi faaliyetler ile vatandaşlara bilgilendirme ve tanıtım hizmeti sunulmaktadır.

1.1.4. Türkiye’de Belediyelerin Hukuki Yapısı

5393 sayılı Belediye Kanunu kapsamında yer alan üçüncü maddesi doğrultusunda Yerel Yönetim, vatandaşların mahallî müşterek özellikteki gereksinimlerini gidermek doğrultusunda meydana getirilen ve karar organı seçmenler tarafından seçilmek sureti ile meydana getirilen, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini tanımlamaktadır. 5393 sayılı kanunun 4. Maddesinde ise, *(Nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde nüfusa bağlı kalmamak üzere belediye kurulması zorunludur.)*

Türkiye’de bulunan belediye sayılarına Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1: Türkiye’de Belediye Sayıları

Yıl	Belediye Sayısı
2010	2.950
2013	2.950
2014	1.396
2016	1.397
2018	1.398

Kaynak: <https://www.tbb.gov.tr/belediyelerimiz/istatistikler/genel-istatistikler/>

2010 ve 2013 yıllarında 2.950 olan yerel yönetim kurumu, 6360 sayılı Kanun doğrultusunda 1.554 yerel yönetim kurumunun tüzel kişiliğinin iptaliyle % 53 azalmıştır. Türkiye’de Büyükşehir belediyeleri, Büyükşehir İlçe Belediyeleri, İl Belediyeleri, İlçe ve Belde Belediyeleri olmak üzere beş adet belediye türü mevcuttur. Türkiye’de kurulmuş olan belediyelerin türleri itibari ile dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir

Tablo 2: Belediyelerin Türlerine Göre Dağılımı

Türü/Tarih	Büyükşehir Belediyeleri	Büyükşehir İlçe Belediyeleri	İl Belediyeleri	İlçe Belediyeleri	Belde Belediyeleri	Toplam
2015	30	519	51	400	399	1.399
2016	30	519	51	400	399	1.399
2018	30	519	51	402	396	1.398

Kaynak: <https://www.tbb.gov.tr/belediyelerimiz/istatistikler/genel-istatistikler/>

Geçtiğimiz yıllarda belediye sayılarında herhangi bir değişiklik gözlemlenmemektedir. Tablo 2'ye göre 2018 yılında Türkiye'de toplam 1.398 adet belediyenin 30'u büyükşehir belediyesi, 519'u büyükşehir ilçe belediyesi, 51 adedi il belediyesi, 402 adedi ilçe belediyesi ve 396 adedi belde belediyesi şeklindedir. 2014 yılında 1.396 olarak karşımıza çıkan yerel yönetim sayısı Kütahyanın Simav Kazası, Kuşu Belde Belediyesinin ve Uşak'ın Ulubey Kazası, Avcılar Belde Belediyesinin mahkeme kararı ile tüzel kişiliklerini tekrar elde etmelerinden ötürü 2016 yılında 1.399'a yükselmiştir.

1.1.4.1. 5393 Sayılı Belediye Kanunu

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu yasa ile birlikte belediye yapılanmasında 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu bir reform sürecinin başladığı görülmektedir. 5216 sayılı kanun ile sınır ve ölçek genişletilmelerine gidilmiş, büyükşehir belediyelerinde minimum 3 kaza ya da ilçeden ziyade, belediye hudutları dahilinde olup yeni bir terim olan ilk kademe yapılanması şeklinde ifade edilmiştir. Alt kademe teriminin yerine ilk getirilen ilk kademe terimi zamanla tartışmaların odak noktası olunca 2008 yılında çıkarılan 5747 Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile yeni bir düzenleme getirilerek ilçe belediyeleri terimi kullanılmıştır. Büyükşehir belediyelerinin kurulabilmesi için bir bölgenin fiziki yapısı ile ekonomik yapısının gelişmişlik düzeyinin birbirlerine uyumlu olması gerekmektedir. Ve böylece şartların uygun olması halinde nüfusu 750.000 olan il belediyelerinde büyükşehir belediyesi kurulabilecektir(Çınar, Çiner ve Zengin, 2009: 54-89).

Çukurçayır'a göre, belediye olan her yer kent özelliği taşımamaktadır. Ülkemizde son yıllarda belediye sayısında hızlı artış olmasının sebebi be beldelerin kent özelliği taşımasından değil; merkezi yönetimin sağladığı yardımlardan daha kolay ve daha fazla faydalanmaktı. Buda kentin yönetsel bir birim olmasından ziyade, sosyolojik ve ekonomik birim olmasına sebep olmuştur (Çukurçayır, 2005: 93–94).

Belediye yönetimi, nüfusu 5000'i aşan beldelerde ve ayrıca nüfusa bakılmaksızın il ve ilçe merkezlerinde kurulmaktadır. Nüfusu 5000'i asan beldelerde belediye teşkilatının kurulabilmesi su şekilde olmaktadır: Bir ya da birden çok köyün ihtiyar heyetinin vermiş olduğu karar kapsamında veya orada yaşayan halkın yarısından fazlasının ortak kararıyla birlikte mahallin en büyük mülki idare görevlisine başvurusunun yazılı bir şekilde olması ya da il valisinin bu yerde belediye kurulmasına kendiliğinden karar vermesi gerekmektedir. Söz konusu başvuru üzerine vali, köyün bağlı olduğu mahalli seçim kurulundan seçmenlerin o yörede belediye kurulması hakkında görüşlerinin on beş gün içinde bir oylama ile tespit edilmesini ister ve sonuçlar bir tutanakla valiliğe bildirilir. İşlem dosyası valinin konuyla ilgili görüşünü içeren bir tutanak ile İçişleri Bakanlığı bünyesine sunulmaktadır. Danıştay'ın görüşü doğrultusunda ortak kararnameyle yerel yönetim kurulmasına karar verilir (Beşer, 2019: 32).

1.1.4.2. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu

2004'in Temmuz ayında yürürlüğe konulan 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, büyükşehir belediyesini, “minimum 3 kaza ya da ilk kademe belediyesini içeren, bahsi geçen belediyeler arasında eş güdümü gerçekleştiren; kanunlar ile verilen rol ve yükümlükleri yerine getiren, yetkileri kullanan, idari ve mali özerkliğe sahip ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisi” şeklinde tanımlanmıştır.

5216 sayılı kanunun bazı maddelerindeki Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartına vurgu yaparak belediyelerin görev ve yetkilerinin yeniden belirlenmesi, büyükşehir belediyesi için yapılanmanın, teşkilatlanmanın kendi içinde belirlenmesi, belediye teşkilatında birimlerin kurulma, kaldırılma gibi işlemlerinin İçişleri Bakanlığının onayına bırakılmadan kendi içinde yasal düzenlenmeye uyularak belediye meclisine bırakılması gereğine değinilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. maddesine göre büyükşehir belediyesi içindeki göreve ve yetkiler büyükşehir ile ilçe belediyeleri arasında

bölüşürülürken 6360 sayılı Kanunla, tüm büyükşehir belediyelerinin görev alanı il mülki sınırlarına genişletilmiştir.

1.1.4.3. 6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu

12 Kasım 2012 tarihinde kabul edilen 6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu kent yönetim sisteminde büyük bir dönüşümü de beraberinde getirmiştir. Bu yasa ile ilgili akılda bir takım sorular oluşmaktadır; acaba yerel yönetim birimleri güçlenebilecek mi, kentsel alan ile kırsal alan arasında hizmet sunumunda koordinasyon sağlanabilecek mi, kaynak israfının önüne geçilip daha etkin ve verimli bir sistem oluşacak mı ve 6360 sayılı kanunla kırsal alanın oyları kentsel alanı etkileyecek mi yâda ne derece etkileyecek soruları akla gelmektedir.

6360 sayılı kanun tıpkı diğer kanunlar gibi bir takım gerekçeler üzerine kurulmuştur. Küreselleşen dünyada kıt kaynaklarla halkın daha fazla artan beklentilerini en iyi etkin ve verimli şekilde karşılamak için, parçalı planların yerine bütünsel planların yapılmasının daha etkin ve verimli olacağına inanılması ve tüm bunlara örnek olarak İstanbul ve Kocaeli büyükşehirlerinin sınırları ile mülki sınırların birleştirilmesi sonucu ortaya çıkan olumlu etkinin diğer illerde de olacağı inancı bu uygulamayı yaygınlaştırmayı planlamıştır (Zengin, 2014: 102).

30 Mart 2014 yerel seçimleri sonrasında yürürlüğe giren 6360 sayılı kanunun getirdikleri:

- Başta 13 büyükşehir belediyesi olan ve daha sonra Ordu'nun da eklenerek 14 yeni büyükşehir belediyesi kurulmuş ve böylece büyükşehir belediye sayısı 30'a yükselmiştir.
- Bütün büyükşehir belediyelerinin sınırları il mülki sınırlar içine katılmıştır.
- Büyükşehirlerde nüfusu 2000'in üstünde olan belde belediyelerinin belediye meclisi kararı ile mahalleye dönüştürülmesi ve büyükşehir belediyesi kurulmayan diğer illerde nüfusu 2000' in altında olan 559 belde belediyesi köye dönüştürülmüştür.
- Büyükşehir belediyesi olmak için il nüfusunun 750000' in üzerinde olması gerekmektedir.

- Büyükşehir belediyesi kurulan illerde il özel idareleri kaldırılmış ve onun yerine valiliklere bağlı 30 ilde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Merkezi kurulmuştur.

- Toplam 25 yeni ilçe kurulmuş ve bağlılık değişiklikleri yapılarak daha önce toplam ilçe belediye sayısı 143'den 519'a çıkarılmıştır.

Birçok ülkede kendini gösteren hızlı kentleşme, ekonomik değişimler ve beraberinde hizmet sunumunda beklenen verimlilik büyükşehir yönetimleri üzerinde reforma gidilmesini gerektirmiştir. Yasa ile gelen yapısal değişiklikler aşağıdaki başlıklarda incelenecektir. Büyükşehir belediye sistemine geçişle birçok alanda yapısal değişikliklere gidilmiştir.

1.2. Spor Kavramı

Dilin değişmez bir varlık olmadığı, tarih süreci içerisinde toplumların sözcük dağarcıklarının değişimlerinden bilinmektedir. Bazı sözcükler dile eklendiği gibi bazı sözcükler ise kullanımdan çıkmakta, anlam değiştirmekte ya da yenisi eklenmektedir. Dildeki bu değişimler; göçlere, nüfus hareketlerine, ekonomik değişmelere, siyasal ve toplumsal koşullar ile teknolojik gelişmelere bağlılık göstermektedir. Spor kelimesi de dünya dillerine sonradan eklenerek, belli gelişmeler sonrasında anlam değiştirerek dile girmiş bir sözcüktür. Bütün sporlar bedenin hareket özelliklerine dayanmaktadır. Bu nedenle spor sözcüğünün beden ve hareket sözcüklerinden yola çıkarak ifade bulduğu söylenebilmektedir. Örneğin, Antikçağ'da spor sözcük olarak kullanılmamıştır. Ancak bu sözcüğe karşılık olarak gymnastik ve agonistik sözcükleri yer almaktadır. Bu iki sözcüğün Türkçe'deki karşılığı ise beden eğitimi ve yarışma olarak söylenebilmektedir (Aksu, 2002: 187-188).

Spor sözcüğü etimolojik anlamda incelendiğinde kökeninin Latince "eğlenmek, hoşça vakit geçirmek, oyalanmak" anlamına karşılık gelen desportare ve isportus kelimelerine dayandığı bilinmektedir (Voight, 1998: 86). Spor kavramının kökenleri incelendiğinde, ilk insanların birbirleri ile olan etkileşimine; itişip, kakışmalarına yani binlerce yıl öncesine dayanmakta olduğu görülmektedir. İnsanlık tarihi ile sıkı bir ilişki içerisinde olan hareketin, bugünkü adıyla sporun gelişimi de tarihsel süreç içerisinde insanlığın ve toplumun gelişimiyle paralellik göstermiştir. Araçlı ya da araçsız yapılan ilk fiziksel hareketlerin kökeni savunma ve saldırı yani "hayatta kalma" amacı taşımaktadır. İlk insanların ekonomik gelişimine ulaşan toplumlarında doğa ile savaşları sonucu ortaya çıkan boş zamanlarını

kullanma faaliyetleri oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma olarak değerlendirilir. İnsanın doğayla savaş hali sonucu ifade bulan spor, insanın doğa ve toplumla kurduğu ilişkinin değişik sonuçlarına ulaşmamızı sağlamaktadır (Fişek, 1980: 13-15).

Fişek, insanın doğa ve toplumla olan ilişkisini şu şekilde ifade etmektedir: “Spor temelde doğayla savaşımı simgeler. Aynı şekilde farklı spor dalları da insan, doğa, toplum ilişkisi içerisinde ele alınır. Savunma-saldırı kökenli sporlar doğayla savaşımında güç ve dayanıklılığı ifade eder. Taşıma-ulaştırma kökenli sporların aynı savaşımın bir parçası olarak kişinin bir yerden ötekine hızla gidebilme yetenek ve becerisi olarak açıklanabilir. Takım sporları ise toplumsal işbirliği planlarını simgelemektedir.” (Fişek, 1980: 60).

Bu açıklamadan yola çıkarak spor ve insan yaşamının birbirinden ayrılmaz bir bütün olarak ele alınması gerekliliği sonucuna ulaşmaktayız. Geniş bir tanımlama alanına sahip olan spor, en kısa tanımı ile “beden ve zihni geliştirmek amacıyla kişisel ve toplu olarak uygulanan hareketler bütünü (www.tdk.gov)” olarak açıklanabilir.

“Galip ve muktedir olmak gibi insanın bilinçaltı isteklerinin tatmine ulaşmasını amaç edinen, belirli kurallar içerisinde uygulanan, yarışmaya dayalı sosyalleştirici, bütünleştirici, bedensel, zihinsel ve ruhsal faaliyetlerin bütünü” (Şahin, 2002: 370) olan sporun birçok tanımını yapmak mümkündür.

“Spor, insanın doğayla savaşırken kazandığı ana becerileri ve geliştirdiği araçlı-araçsız savaşım yöntemlerini, boş zamandaki artışa bağlı olarak, tek tek ya da topluca, barışçı biçimde ve benzetim yoluyla oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma için kullanılmasına dayalı estetik, teknik, fizik, yarışmacı ve toplumsal bir süreçtir” (Fişek, 2003: 38).

Sporun yapılan tüm bu tanımlarının ortak noktasında; kurallara bağlılık, toplumsal ilişki, kültür, estetik, teknik, fiziki hareketlerin gelişimi, zihin geliştirici, yarışmaya dayalı ve bireysel veya toplu yapılan gibi özellikleri bir arada bulundurduğu görülmektedir. Ancak, sporun kavramsal içeriğinde barındırdığı pek çok amaç çeşitliliği anlam karmaşasına neden olmaktadır. Bu nedenle spor kavramı tanımının açıklamasına burada virgül koyarak bu amaç çeşitliliğinin neler olduğu üzerinde durulması gerekmektedir.

Spor kavramı içerisinde yer alan hareket, oyun, beden eğitimi ve boş zaman faaliyeti kavramlarını açıklamak gerekmektedir. Hareket, spor kavramına ve bu kavrama dâhil olan diğer tüm kavramların zeminini oluşturmaktadır. Hareketin canlılık belirtisi olması ve vücut

eğitiminin de başlıca araçlarından kabul edilmesi araştırmacıların ortak kabulü olarak karşımıza çıkmaktadır. Hareketin ortaya çıkışı ilk insanlığın zorunlu yaşama faaliyetleri şeklinde kendini göstermektedir. Tarih öncesi zamanlarda beslenme, savunma, korunma ve barınma gibi yaşamsal faaliyetler hareketin doğal olarak ortaya çıkışı olarak bilinmektedir. İlkel toplumların yerleşik yaşama geçişiyle birlikte bedeni daha güçlü hale getirmek amacıyla hareket kavramı bilinçli olarak kullanılmaya başlamıştır. Toplumların gelişmesi sonucu ortaya çıkan çatışma ve savaşlarda üstünlük sağlamak önemli hale gelmiş ve bu nedenle fiziksel hareketler belirli disiplinler halinde uygulanmaya başlamıştır (İnal, 2003: 4-5).

“Canlının yürüme, koşma, atlama ve ağırlık taşıma gibi iskelet kaslarından oluşan bir etkinlik” (Şahin, 2002: 192) olan hareket, zamanla bilinçli bir etkinlik olarak uygulanırken eğitici bir nitelik kazanmıştır. Bedensel faaliyetlerin bu davranışlar sonrasında insanların içgüdüsel olarak bazı faaliyetleri uyguladıkları ve oyunlar oynamaya başladıkları bilinmektedir. Birçok birleşik hareketten oluşan oyun, tarihsel süreç içerisinde insanlar tarafından eğlence amacıyla her dönemde kullanılmıştır (İnal, 2003: 5).

Huizinga oyunu, “maddi çıkar beklentisi olmadan oynanan, özgürce razı olunan, ancak kurallar dâhilinde gerçekleştirilen, belirli bir amaca sahip olan iradi bir faaliyet” (Huizinga, 2006: 31) olarak tanımlanmaktadır. Dışsal bir etki ya da baskı olmadan kendiliğinden meydana gelen bu içgüdüsel etkinlik Erdemli 'ye göre insanın doğası gerekliliği sonucunda ortaya çıkmış ve kültür ile etkileşimde bulunarak gelişmiştir (Erdemli, 2008: 30).

Huizinga, Homo Ludens Oyunun Toplumsal İşlevi Üzerine Bir Deneme adlı kitabında oyunun kültürden önce ortaya çıktığı, kültürün var oluşuyla birlikte ona eşlik eden bir kavram olarak değerlendirmiştir. Her oyunun öncelikle gönüllü bir faaliyet olduğunu dile getiren Huizinga, her yaştan bireyin, keyfe keder yarattığı ve boş zaman içinde uygulanan faaliyet olduğunu belirtmektedir (Huizinga, 2006: 24-25).

Oyunların çeşitliliği ve değeri insanların yaşadıkları coğrafi bölgelerin şartlarından etkilenmiştir. Yine bu çeşitlilik ve değerler insanların yaşadıkları toplumun kültürlerine göre farklılık göstererek gelişimini sürdürmüştür. Toplumların zamanla daha yüksek kültür seviyesine ulaşmalarıyla oyunun bir türevi olan beden eğitimi faaliyetleri ortaya çıkmıştır (İnal, 2003: 5).

Beden eğitimi adı altında yapılan bedensel aktiviteler oyun yoluyla yapılan faaliyetlerdir. Beden eğitimi, “bireyin beden ve ruh sağlığını korumaya, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı oyun, cimnastik gibi spora dönük alıştırmaya ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir.” (Şahin, 2002: 74).

Bu tanımlamadan yola çıkarak sporun özünde oyun ve beden eğitimi faaliyetlerini kapsadığı açıkça görülmektedir. Toplumların kültür üretmesiyle birlikte gelişen beden kültürü faaliyetleri spor kavramının doğmasına neden olmuştur. Spor, içinde barındırdığı bazı özellikleri ile bu kavramlardan ayrılmaktadır. Sistematik düzen, programlama, organizasyon ve rekabet bu özelliklerin başında gelmektedir.

1.2.1. Sporun Amacı

Spor kavramını açıklarken yaşanan anlam karmaşasına neden olan etken, sporun amacıdır. Yazıcı'ya göre, sporun amaçlarındaki farklılık tanımlara yansımakta hatta spor kavramının açıklaması amaçlar doğrultusunda yapılmaktadır (Yazıcı, 2014: 47).

Spor, onu uygulayan açısından ele alındığında, galibiyete dayalı teknik ve fiziksel çaba demektir. Seyreden açısından değerlendirildiğinde müsabakaya dayalı estetik bir süreçtir. Daha geniş bir bakış açısı ile düşünüldüğünde ise birçok anlam ortaya çıkmaktadır. Bir çocuğun spora bakış açısı oyun yolu ile eğitimine katkı sağlamakken, bir başka bireyin amacı sağlıklı yaşam için olabilmektedir. Sağlıklı bir bireyin spora katılım amacı, serbest zamanını değerlendirmek için uygulanabilmektedir. Özetle spor, genç bir bireyden yaşlı bir bireye, engelli bir bireyden çocuklara kadar toplumun her bireyine hitap etmekte, dolayısıyla sporu uygulayan bu bireyler arasında amaç çeşitliliği görülmektedir (Fişek, 2003: 34).

Bu açıklamadan yola çıkarak, sporu sadece bir müsabaka veya fiziksel üstünlük olarak değerlendirmemek gerekir. Spor sadece fiziksel gelişim göstererek kazanılan madalya ve kupalardan ibaret olmamakla birlikte sadece eğlenmek ya da ekonomik anlamda da yapılan faaliyet değildir. Spor, toplumsal yaşamın içinde organik bir şekilde gelişen ve kültürle kaynaşan bir kavramdır (Talimciler, 2015: 17).

Sporun sadece yarışma, rekor kırma ve derece artırma olmadığını, her şeyden önce katılma, yapma ve yaşam biçimi olduğunun altını çizmek gerekmektedir (Ramazanoğlu,

2005: 155). Bu açıdan bakıldığında spor, “kendine güveni sağlama, sorumluluk alma, yaratıcı olma, performans, oyun, macera, sağlık ve zindelik ile toplumsal özellikleri geliştirme” amacıyla yapıldığı söylenebilir (Yazıcı, 2015: 397). Sporun bireyler için ne ifade ettiği ve bugün ulaştığı konumda nasıl değerlendirildiğini anlamak için sporun tarihsel süreçte nasıl geliştiğini incelemek gerekir.

1.2.2. Spor ve Gençlik Politikası

Günümüzde, Bakü Şehrinden Barcelona Şehri, Madrid Şehrinden Moskova Şehri ele alındığında genç bireylerin yaşamlarını güzelleştirmeye ve kendilerini alakadar eden hususlarda tüm seviyelerde karar alma süreçlerine onları dâhil etme doğrultusunda ortak gayretlerin sonsuz örneği ile karşılaşılabilir. Nerede ise Kıta Avrupasının bütününde devletler, örneğine rastlanmamış bir hız ile gençlik politikaları ile alakalı ulusal gençlik stratejileri ve eylem plânları geliştirmek ve bunları gözden geçirmekle meşgul olmaktadır (Denstad, 2014: 13).

Ellerinde birbirlerine bağlı olmayan ve çeşitli kaynakları bulunan devletler tarafından geliştirilmek sureti ile yürürlüğe sokulan ulusal gençlik politikaları, değişik bölgelerde uygulanıyor olmalarından dolayı türlü gereksinimlere yanıt verdikleri için kültürel anlamda özgürdürler. Dolayısı ile her birinin kendine has bir hedefi olabileceği gibi bazen de bu hedefleri birbirleri ile aynı doğrultu üzerinde hareket etmeyebilmektedir. (Denstad, 2014: 16).

Hükümetler açısından ulusal gençlik politikaları belirleme sebepleri birbirlerine göre değişiklikler gösteriyor olsa da esasında hepsinin varmak istediği netice aynıdır. Genel açıdan ele alındığında, gençlik politikaları, genç bireyleri sömürü ve ihmale karşı muhafaza eden araçlar bütünü şeklinde ifade edilebilmektedir. Genç bireylerin gelişimi doğrultusunda esas değerlerin meydana getirilmesi, bu yolda hedeflerin saptanması ve hedef grupların tanımlanması doğrultusunda gençlik politikalarına gereksinim duyulmaktadır. Ülkenin kurum ve kuruluşlarıyla gençler arasında eş güdüm ve iş birliğini sağlamak, genç bireyler için ve genç bireyler ile beraber gençlik programları geliştirmek, iyileştirmek ve öncelikleri belirlemek doğrultusunda, kalifiye ve etkileyici gençlik politikalarına ve bu politikaların yasalar ile koruma altına alınmış olduğu politika belgelerine gereksinim duyulmaktadır (UGSPB, 2013).

AB'nin genç bireyler üzerine hazırladığı Beyaz Kitap isimli kitapta, gençlik politikalarının saptanma sebebi olarak gençlere Avrupa Birliği mekanizmasının karar alma sürecinin kapsamını genişleterek genç bireyleri de bu sürece dâhil etmenin hedeflendiği bu doğrultuda “*değerler şampiyonu bir Avrupa Birliği*” hedeflendiği bildirilmektedir. Sürekli olarak gelişen ve küreselleşen günümüz dünyasında, genç bireylerin kamusal alana dâhil edilmek istenmesi, etkin vatandaşlık modeli, gençlerde özerklik olgusunun geliştirilmesi, eğitimde uygulama alanlarının genişletilmesi, gönüllülük ve hareketlilik faaliyetlerinin yaygınlaştırılması da Beyaz Kitap isimli kitapta amaçlanan gençlik modeline yönelik politikalar arasında bulunmaktadır (Commission of the European Communities, 2001).

Özetle, ulusal gençlik politikası, bir devletin, toplumun geleceği doğrultusunda ülkesinde yaşayan gençlerin güzel hayat şartlarını ve imkanlarını korumak yönündeki bir taahhüd ve pratik olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye’de ulusal gençlik politikası meydana getirme çalışmalarının gelişmiş devletlere oran ile geciktiği söylenebilir. Lakin, gençlik alanında politika üretmeyi yasalar ile güvence alarak bu politikaları dört yıl gibi bir süre ile belirli aralıklar ile revize edeceğini taahhüt etmesi bu alanda kuvvetli bir adım olarak değerlendirilebilmektedir (Denstad, 2014: 19).

1.2.3. Dünyada Spor Politikası

Hükümetlerin yerine getirmeye mecbur oldukları, eğitim-öğretim, sağlık, ehemmiyet gibi hizmetleri, teknoloji alanında meydana gelen gelişmelerinde etkisi ile, devamlı olarak değişim ve dönüşüme uğramaktadır. Devletlerde rastlanan yapısal dönüşümler, spor örgütü olarak ntelendirilen örgütlerinde kendisini yenilemesi hususunda mühim bir rol üstlenmektedir. Bugün sporun ve sportif faaliyetlerin insanlara ulaştırılması, ülkelerin genelinde kamu hizmeti bünyesi altında meydana getirilmektedir. Spor örgütleri yapısal anlamda ele alındığında, devletlerin sosyo-ekonomik örgütlenmesindeki yapılanma ile paralellik içerisindedir. Buradan hareketle spor, Hoye ve arkadaşlarına (2015) göre, kalkınma odaklı olmak sureti ile kamu siyasetlerinin da hususu olmaktadır.

Dünya genelinde sporun örgütlenmesi ve spor hizmetleri çok türlümlük gösterdiği halde, genel anlamda birçok ortak yanlarına rastlanılmaktadır. Neredeyse ülkelerin tamamında devlet, sporu denetleyici, destekleyici ve özendirici bir görev üstlenmektedir. Spor yatırımları ve hizmetlerin devam ettirilmesi, ağırlıklı şekilde belediyeler, federasyonlar

ve özel ve gönüllü kuruluşların bünyesine verilmektedir (Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2014).

Çeşitli devletler esasında ele alındığında, spor yönetiminin politik yönetimlerde, mühim farklılıklara rastlanmaktadır. Spor yönetiminin politik yapı özelinde 2 çeşit yönetim biçimi karşımıza çıkmaktadır. Birinci olarak, siyaseten düzenlenen siyasiyatlar ve programlarla fonlamanın yönetiminden bir kamu kurumu sorumlu olmaktadır. Bu tarz sistemlere, İngiltere, Macaristan, İspanya İsviçre ve Polonya ülkeleri örnek olarak gösterilebilmektedir. Bahsi geçen yönetim modelinin örneklerinden biri, merkezi seviyedeki spor siyasiyatlarının “Spor Gelişim Programı 2020” adı ile resmiyette belgelendirildiği Polonya olarak karşımıza çıkmaktadır. Bahsi geçen belgede, spor ile alakalı etkinliklerin güzergahıyla sporla alakalı hedef ve sorumlulukların, Avrupa nizamlarına uyumlu biçimde nasıl gerçekleştirileceği belirtilmektedir. Diğer yönetim türü ise iş birliği bir nitelik taşımaktadır. Spor ile alakalı mühim politik kararlar, spor alanında faaliyet gösteren başat örgütler ile yakın diyalog içerisinde ve spor kulüplerini temsil eden yerel örgütlerle iş birliği halinde verilmektedir. Bu yönetim şekli doğrultusunda, temel programların ve siyasiyatların uygulanması, önemli derecede spor örgütlerinin bünyesine bırakılmaktadır. Norveç, Danimarka, Hollanda ve Almanya gibi ülkelerde uygulanan baskın model şekli bu yönetim şekline örnek olarak gösterilebilmektedir. Ülkeler arasında, spor politikalarını düzenleyen hukuki mevzuatlar açısından da farklılıklara rastlanmaktadır. Bazı devletlerde milli ya da federal spor siyasiyatlarını düzenleyen belirli kanunlar mevzu bahis olmakta bu kanunlar, spor örgütleri ve kulüplerinin ilişkilerini ve bu kurumlara yönelik desteklerle belediyelerin sporla ilgili yükümlülüklerini yönetmektedir. Bu ülkelere Macaristan, Polonya ve İspanya örnek olarak gösterilebilir. Bazı devletlerdeyse, spor kulüpleri ve spor örgütleri, gönüllü hizmeti sunan kurumlar için de geçerli olmak sureti ile genel kurallar ve yönetmelikler bünyesi altında yönetilmekte ve desteklenmektedir. Bu ülkere, Danimarka, Hollanda ve İsviçre örnek olarak gösterilebilmektedir. Hollanda ülkesinde 1994’de hayata sokulan Sosyal Refah Yasası doğrultusunda, rekreasyon alt yapısının ve spor ile alakalı yerel hizmetlerin devam ettirilmesi ve iyileştirilmesi gibi yürütme ile alakalı bütün etkinlikler belediyelerin sorumluluğuna bırakılmıştır. Öte yandan Norveç gibi spor ile alakalı herhangi bir hukuki düzenleme ile alakalı herhangi bir hukuki düzenleme yapmamış olan devletlerinde spor siyasiyatları spor kulüplerinin ne şekilde işlemesi gerektiğiyle alakalı hükümet fikrini beyan eden beyaz bültenler aracılığı ile açığa çıkarmaktadır (Ibsen ve ark., 2016). AB devletlerinin genelinde, bölge kapsamında sporun kalkındırılması amacı ile spor

yönetimi belediyelerin sorumluluğu altına verilmiştir. Böylelikle milli düzeyde spor faaliyetlerinin yönetimi hâkim siyasetin denetiminden çıkarılmıştır. Bahsi geçen durum spor federasyonları ve yerel yönetimlerin veya yerel spor yöneticilerinin spor örgütleri ve devletler arasında köprü görevi üstlendiğinin en mühim kanıtı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bahsi geçen ülkelerin, spor siyasiyatları hususunda yerel yönetimlerin yetkilerini üst düzeylere çıkarması yerindelik kurma yetkisine dayanmaktadır. Spor siyasiyatlarının merkezden ya da yerel idareden yönetilmesi arasında açıkça bir ilişki olmadığı belirtilmektedir. Spor siyasiyatlarının yerinden yönetilmesi, spor tesislerinin yapılandırılması ve spor kulüplerinin desteklenmesinden yükümlü olan belediyelere Norveç, Danimarka ve İngiltere gibi ülkeler emsal olarak gösterilebilmektedir. Danimarka Devletinde spor faaliyetleri doğrultusunda kamu örgütlerinin finansmanlarının yüzde sekseninin tahsisinden yerel makamlar sorumlu olmaktadır. Bunun ile beraber Macaristan ve Polonya gibi ülkelerdeyse spor siyasiyatları ve yönetimi merkezi yönetimler tarafından yürütülmektedir (Ibsen ve ark., 2016).

Ülkemiz açısından ele alındığından diğer birçok alanda görüldüğü gibi spor hizmetlerinin de merkeziyetçi yönetim anlayışı çerçevesinde gerçekleştirildiğine rastlanmaktadır. Bu durum Türkiye’de sporun taban üzerine yayılmasını, gelişmesini ve yararlarından toplumun yeterli ölçüde faydalanmasının önüne geçmektedir. Spor hizmetlerinin yerel yönetimler eli ile halka ulaşması durumunda coğrafi, kültürel, sosyal ve ekonomik farklılıklara ve toplumdaki gelecek demokratik yansıma doğrultusunda, hizmetlerin çoğaltarak spor faaliyetlerinin yararlarından çok daha belirgin yaşanmasına olanak sağlayacaktır (Doğu ve ark., 2002). Buradan hareket ile, ülkemizde spor yönetimi hususunda, spor yönetiminin merkezileşme ve yerelleşme noktasında mühim farklılıklarla gerçekleştiğine rastlanmaktadır. Spor kurumlarının plansız olması, okul programlarının ders haricinde yetenekli öğrencileri değerlendirmeye müsait olmaması, okul sporunun ihmal edilmesi, amatör sporların gelişmemesi, profesyonel kulüp gelirlerinin kontrol edilememesi, mahalli idarelerin mali sıkıntıları, Milli Eğitim Bakanlığı ile koordinenin oluşmaması, gibi nedenlerden dolayı ülkemizde spor hizmetlerinde önceden belirlenmiş olan hedeflere ulaşamadığı rastlanılmaktadır.

1.2.4. Türk Spor Politikası

1990 yılları ile birlikte spor alanında altın çağını yaşayan ülkemiz, sonraki senelerde ne yazık ki kısmende olsa başarıya hasret kalmıştır. Kısmi olarak yanlış eğitim biçimleri,

kısmi olarak da eğitim-öğretim faaliyetlerindeki noksanlar müsabaka yer ve zamanında oluşan aksaklıklar ve ekonomik buhranlar ve finansal kaynaklarda meydana gelen problemler kamp çalışmaları da dahil yurt içi ve dışı müsabakaların iptaliyle neticelenmiştir (Sunay, 2003: 40). Öte yandan olimpiyatlara talip olmadan önce bu uluslararası müsabakalara talip olan ülkemizin şüphesi ilk olarak üzerinde durması gereken olimpiyatları düzenleyeceği ve müsabakaların gerçekleşeceği tesisleri bir an evvel bitirmesi gerekliliğidir. Ancak, durum bu halde iken spor yatırımları için en azından yüzlerce milyon bütçe isteyen spor federasyonlarına yalnızca altmış ila yetmiş milyon Amerikan doları ile anılan bir bütçenin ayrılmış olması sporun gün yüzüne çıkan acı gerçeklerinin başında gelmektedir. 2019'un ilk zamanlarına bakıldığında ülkemizde ortalama on altı bin civarında spor tesisi ya da kompleksi bulunduğu görülmektedir. Bahsi geçen tesislerin onarım ve bakımına ait giderler buna haiz ayrılan sadece bu ödenekle karşılanabilir. Ülkemizin ve Avrupa Birliğinin büyüyen ve farklılaşan koşulları artık farklı türevde spor politikalarını zaruri hale getirmektedir. Hedef sporun toplumlarda kabul grup yaygınlaşması ve her yaş grubunun spora olan ilgi ve alakasını üst düzeylere çıkartarak spora eğimli bir medeniyet kurmaktır. Öte yandan spor, sağlıklı nesillerin yetiştirilmesi ve böylece çağdaş toplumların meydana getirilmesinde eğitim-öğretim faaliyetlerin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmektedir. Spor daha bilinçli gençlerin yetişmesine olanak tanırken, sosyal ve mental olarak rahatlayan genç bireyler bu minvalde daha başarılı ve azimli olacaklar bu doğrultuda hedeflerine daha kolay ulaşmış olacaklardır (Aydın vd., 2007: 89).

1982'de yürürlüğe giren Anayasanın elli sekiz ve elli dokuzuncu maddelerin genç bireylerin kötü alışkanlıklardan muhafaza edilmesi ve tüm yaş gruplarındaki vatandaşların fiziki ve psikolojik durumlarını geliştirmek doğrultusunda önlemler alınması amacı ile gençlik ve spor, devlet siyaseti şeklinde güvence altına alınmıştır. Bahsi geçen hizmetlere rastlanılmasında yerel yönetimlerde mühim sorumluluklar üstlenmektedir. Geçtiğimiz senelerde çocuk bireyler ve genç bireyler doğrultusunda meydana getirilen spor okulları ve bu duruma ek şekilde inşa edilen çok fonksiyonlu ve sabi amaçlı spor kompleksleri bunlara örnek olarak gösterilebilmektedir. Yine yerel yönetimlerin sporun her alanında kurmuş oldukları kulüpler bazında spora verdikleri destekte bunlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu ve bunun gibi gelişmeler fazlaştıkça pozitif dönüşlerin ve sonuçların alınacağı düşünülmektedir. Devletlerin, programlarında spora yer vermeleriyle meydana getirilen spor siyasiyatları, sporun gelişimine yön vermesi açısından oldukça önem taşımaktadır (Güler vd., 2009: 167).

Öte yandan, spor, evrensel önemi bulunan bütünleştirici bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Spor, toplumlar arası siyaset açısından esasında genellikle göz ardı edilen bir önem taşımaktadır. Spor faaliyetleri türlü devletlerden, türlü bölgelerden, türlü kültürlerden, türlü milletlerdeki etnik kökenlerden ve inançlardan insanları uhrevi ve iyilik gayesi çerçevesinde bir araya getirmektedir. Sporun insanlar ve cemiyetler arasında meydana getirdiği ortak dil, kültürel ve göreneksel farklılıkların ürettiği engellerin üstünden gelmek için farklı sosyal ortamlar meydana getirirken insanlar ve devletler arasında iletişim sağlanmasını kolaylaştırmaktadır. Bu mahiyette sporun ekonomik, sosyal türevlerinin yanında siyasi türevlerinden de söz edilebilmektedir. Bilhassa yakın birdönemde sporu bir toplumlar arası siyasi bir araç olarak ele alan Avrupa Birliği, sporun politik yanının haricinde dönük temaslarına tümleşik etmektedir (Fişek, 1980).

1.2.5. Kalkınma Programları Çerçevesinde Spor

Kalkınma planı genellikle, bir devletin bütününe ya da belirli bir yöresi doğrultusunda evelden belirlenen kalkınma hedefleri kapsamında ekonomik ve toplumsal tabanlı hedeflere ulaşmak amacı ile özel sektöre ve kamu kesimine yol gösteren ve bazı durumlarda da bağlayıcı bir nitelik taşıyan kapsamlı bir düzenleme şeklinde ifade edilmektedir. Ülkenin bütün organizmalarının evelden saptanan hedef ve siyasetler kapsamında çalışması ve yönlendirilmesi doğrultusunda yüksek önemiyete sahip kalkınma planlarının ülkemizde ilk örneğine 1932-1937 yıllarını kapsayan I. Kalkınma planında rastlanılmaktadır (Özaslan ve Alıcı, 2014). Ülkemizin önemli politika belgelerinden olan ve eski adı ile Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), yeni adı ile Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan Beş Yıllık Kalkınma Planları, 1963'den başlayıp 2018'e dek geçerli olan on siyaset belgesinden meydana gelmektedir. Bu belgeler ülkenin uzun vadeli gerçekleştireceği ekonomik, sosyal ve kültürel alanlardaki gelişmeleri teşkil eden temel politika belgeleridir. 1963 yılından beri 5 yıllık periyotlarda hazırlanan kalkınma planları yerel yönetimler nezdinde spor politikalarının belirlenmesi içinde bir kaynak olarak gösterilebilir.

1.2.5.1. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967)

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1963-1967) bölgesel planlamanın gerek Türkiye'de gerek dünyada yeni olduğu, bundan mütevellit deneme çalışmalarının yapılması ve geliştirilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.

Bu dönemde, planla ilgili önemli özelliklerden birisi bölgelerin potansiyel gelişme bölgeleri, geri kalmış bölgeler ve büyükşehir(metropoliten) bölgeler şeklinde bir sınıflamaya tabi tutulması şeklindedir. Ayrıca, planda potansiyel gelişme bölgelerinin hızlı bir şekilde gelişmesi için belirli sektörler seçilerek, o sektörlerde yatırım yapılması stratejisi uygulanması ifade edilmiştir. Dönemin bir diğer özelliği ise, metropoliten şehirlerdeki hızlı nüfus artışı ve aşırı şehirleşme durumunun çözümüne yönelik yeni merkezlerin yaratılması fikridir (Akpınar ve Özarslan, 2005: 100).

1.2.5.2. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972)

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1968-1972) bir bölgesel planın hazırlanırken milli planın baz olarak oluşturulması gerektiği fikri öne çıkmıştır. Planda bölgesel gelişme, kamu sektörünün hizmet götüren yatırımlarından faydalanamayan, az gelişmiş bölgelere öncelik verilmesi ifade edilmiştir. Öte yandan, gelişme ve büyüme potansiyeli taşıyan merkezlerin desteklenmesi ve az gelişmiş bölgelerde stratejik şehirleşme merkezlerinin belirlenmesiyle, o bölgelere alt yapı yatırımlarının yoğunlaştırılması üzerinde durulmuştur (Akpınar ve Özarslan, 2005).

Ayrıca, özel sektörü teşvik etmek adına, ucuz enerji imkanları, özel kredi imkanları, vergi indirimleri ve danışmanlık hizmetleri verilmiştir. Buna ek olarak, DPT'nin de desteğiyle Antalya, Çukurova, Marmara, Zonguldak ve Keban bölgelerindeki çalışmalara devam edildiği görülmüştür. Bu planın önemli noktalarından birisi de, "Organize Sanayi Bölgeleri" ve "Küçük Sanayi Siteleri" meydana getirmeye yönelik fikirlerin ortaya çıkmasıdır.

1.2.5.3. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977)

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977) önceki planlarla kıyaslandığında daha yüzeysel olan bu planda, ilk defa kalkınmada öncelikli yöreler (KÖY) politikası 73 uygulanmıştır. KÖY Politikası, geri kalmış bölgelere devletin destek sağlaması suretiyle gelişmesine imkan verme amacıyla oluşturulmuştur.

Bu dönemde varsayılan temel düşüncelerden birisi; bölgeler arasındaki gelişmişlik farklarının kısa bir zaman diliminde kaldırmaya çalışmanın, kaynakların etkin olmayan bir şekilde dağılmasına yol açacağını ve bunun sermaye birikimini azaltıp, kalkınmayı yavaşlatacağı üzerinde durulmuştur (Sungur ve Keskin 2009: 284). Ayrıca, bölgesel

gelişmişlik farkını en aza indirmek için yerleşme ve şehirleşme düzeninin getirilmesi gerektiği vurgulanmıştır (Candır, 1974: 671).

1.2.5.4. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983)

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1979-1983) planların önceki dönemlerde uygulanan planlar gibi yüzeysel olduğu belirtilmiş ve ülkede yaşanan iki siyasi iktidar değişikliğinden dolayı bölge planlamasının düşüşte olduğu bir dönem olmuştur. Bu dönem GAP'ın ilk konuşulduğu bir dönemdir (Bozdoğan, 2014: 194).

DPT, Türkiye'de Yerleşme Merkezlerinin Kademelenmesi çalışmasını 1982 yılında yayımlatmıştır. Çalışmada, 16 fonksiyonel bölge belirlenip her mekânın kademeli bir yapı oluşturduğundan bahsedilerek, 7 adet kademe merkezleri oluşturulmuştur. Birinci kademe olarak köyler belirlenirken, en üst kademede merkez olarak İstanbul belirlenmiştir, 7.kademe olarak da Türkiye bütün olarak ele alınmıştır. İstanbul'un alt kademe merkezleri (6.kademe) olarak da Adana, Ankara, Gaziantep ve İzmir olması kararlaştırılırken; diğer kademe merkezleri (5.kademe), Bursa, Eskişehir, Konya, Samsun, Kayseri, Sivas, Malatya, Gaziantep, Trabzon, Erzurum, Elâzığ ve Diyarbakır olarak belirlenmiştir (Bafail ve Kaya, 2009: 19).

1.2.5.5. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989)

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1985-1989) gelişmeyi sağlamak adına belirli alanlarda gelişme gösterebilecek bölgelerde bölge planlamaları yapılmıştır. Bu dönemde, 4. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda oluşturulan, yerleşim birimlerinin karşılıklı ilişkilerinin fazla olduğu fonksiyonel bölgeler politikasına devam edilmiştir (Peşelioğlu, 2007: 249).

Ayrıca, bu planda “bölgesel ayırım” stratejisi görülmüştür. Bölgelerin potansiyel ve mevcut kaynaklarını, sorunlu alanları ayırt etmek amacıyla envanter çalışmalarına 74 ağırlık verilerek sektörler için uygun gelişme alanları, Bölge Gelişme Şema'larının yapılması planlanmıştır (Peşelioğlu, 2007: 249; Bafail ve Kaya, 2009: 28).

1.2.5.6. Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994)

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1990-1994) önceki dönem uygulanan bölge planlaması fikri bölgesel gelişme fikri ile yer değiştirmiştir. Önceki planda yer alan 16 fonksiyonel bölge fikri terkedilerek, yapılacak olan planların KÖY'lere kaydırılması

gerektiği belirtilmiş ve planların alt-bölge temelinde yapılması kararlaştırılmıştır (Bozdoğan, 2014: 212).

Ayrıca, uygulanacak olan bölgesel politikalarda AB'nin uyguladığı bölgesel politikaların feyz alınması gerektiği, metropoliten bölgelerin sorunları ve çevreye de öncelik verilmesi gibi konular üzerinde durulmuştur. Bu dönemin önemli oluşumlarından birisi ise, 1990 yılında Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı'nın (KOSGEB) kurulmasıdır (Dinler, 2001: 194).

1.2.5.7. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın (1996-2000) başlıca ilkesi, sürdürülebilir kalkınmanın, ulusal birliği sağlayarak bölgeler arası gelişmişlik düzeylerindeki farklarını azaltacağı ve il gelişme-fiziki planlarda metropollere öncelik verileceği, KÖY'lerde yaşam standartlarının arttırılması gerektiği yönde olmuştur. Bunu gerçekteştirmek için Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerinde, geri kalmış alanların belirlenerek bölgesel gelişme projelerinin hazırlanılması gerektiği üzerinde durulmuştur. Bu bakımdan, bu bölgelerdeki ihtiyaçları karşılamak için 1994 yılında "Acil Destek Programı" oluşturulmuştur (Akpınar ve Özaslan, 2005: 237).

Bu dönemdeki planlarda, vurgulanması gereken noktalardan bir tanesi, planların çevresel etkenler, ekolojik dengenin sağlanması ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması çerçevesinde ele alınmasıdır. Ayrıca, bu dönemde DAP, DOKAP, Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi gibi projeler uygulanmıştır.

1.2.5.8. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (2001-2005) hususi problemi bulunan bölgelerin gelişebilmelerini sağlamak doğrultusunda bölgesel planların oluşturulması düşüncesi ön plana çıkmıştır. Bu doğrultuda belirlenen Güney Doğu Anadolu Projesi, Zonguldak-Bartın-Karabük, Doğu Anadolu Projesi ve Doğu Karadeniz Projesi plan bölgeleri meydana getirilmiştir. Planlar kapsamında uygulanacak olan yerel gelişme siyasetlerinin Avrupa Birliği ile uyum içerisinde olması gereksinimi, yeni endüstri alanlarının meydana getirilmesi, sektör el uzlaşma, eğitim ve danışmanlık hizmetleri, araştırma ve geliştirme, teknolojik teşvik ve girişimciliğin geliştirilmesi doğrultusunda

etkinliklere ve hizmetlere destek verileceği hususuna değinilmektedir (Peşelioğlu, 2007: 251).

Bahsi geçen dönemde kalkınma anlamında geri kalmış olan bölgelerin gelişimi doğrultusunda çabalar ve bölgeler arası kalkınabilme dengesizliklerinin elimine edilmesinde önemli gelişmeler meydana gelmesine rağmen hedeflenen seviyeye ulaşamadığı belirtilmektedir. Bu sebepten dolayı “Olağanüstü Hal Bölgesi” ve köylerdeki yatırımların teşviki ve istihdamın sağlanması doğrultusunda yirmi iki şehirde gelir ve kurumlar vergisinin ötelenmesi, vergi, resim ve harç muafiyeti, sigorta ikramiyesi gibi teşvik öğelerinin devam ettiğine tanık olunmuştur (Akpınar ve Özasan, 2005: 242).

Ayrıca, bu dönemde Güney Doğu Anadolu yöresinde milli ve uluslararası girişimcileri çekmek maksadı ile Güney Doğu Anadolu bölgesindeki şehirlerde “Girişimci Destekleme ve Yönlendirme Merkezleri” (GİDEM) ve kadının çalışma yaşamına dahilinin fazlaşması ve kalkınmaya katkı sağlamasını gerçekleştirmek amacı ile ÇATOM kurulmuştur. Bunun yanında, kırsal kalkınma politikasını gerçekleştirmek amacı ile 2005-2006 yıllarında köylerin temel yapılarının iyileştirilmesi doğrultusunda KÖYDES uygulanmaya koyulmuştur. Proje çerçevesinde kent istisnai yönetimlerine ve mahalli yönetimlere kaynak tahsisinde bulunmuş ve taşradaki yerleşimlerin daha planlı bir şekilde dağılması, sosyal hizmetlerin üst düzey seviyelerde sağlanması gerektiği fikri öne atılmıştır (Peşelioğlu, 2007: 251).

Bahsi geçen dönemde meydana getirilen mühim yeniliklerinden bir tanesi de yöresel çözümlerinin eskiye oranla daha etkin biçimde yapılabilmesini sağlamak amacı ile AB İstatistikî Sınıflandırma Birimlerinin kurulmasıdır. Bu doğrultuda, Ülkemiz on iki adet Düzey BİR ve yirmi altı adet Düzey iki bölgesine ayrılmıştır. Bu plan döneminin başka mühim oluşumlarından birini de 2006 yılında bölgeler arasındaki eşitsizlikleri gidermek ve bölgesel kalkınmayı sağlamak amacı ile, yirmi altı adet Düzey BİR bölgesinde kurulan Bölgesel Kalkınma Ajansları oluşturmaktadır (Peşelioğlu, 2007: 251).

Öte yandan, bu plan dönemi içerisinde AB’ye girebilmek doğrultusunda Avrupa Birliği eksenli Ön Ulusal Kalkınma Planı oluşturulmuştur. AB’nin 1999’da Helsinki Zirvesinde Türkiye’nin Avrupa Birliğine aday bir ülke konumunda olduğu belirtilmiştir. Bu kararın ardından 2001’de Avrupa Birliği-Türkiye Katılım Ortaklığı belgesine onay verilmiştir. Bunun yanında 2004-2006 yılları arasında, Ülkemizin Avrupa Birliğine

uyumlaştırılmasını süratlendirmek amacı ile, katılım evveli mali yardımlardan planlanmasıyla ilgili bir ön ulusal kalkınma planı meydana getirilmesi kararı alınmıştır (DTP, 2003: 1-2).

Bahsi geçen dönemde, Avrupa Birliği tarafından oluşturulan İlerleme Raporlarında dönem hakkında yer alan bilgilere aşağıda yer verilmeye çalışılmıştır (Akdeniz, 2005: 42-54).

- Ortak Tarım Politikası'nın uygulanmasındaki uyumlaştırma sürecinin hızlandırılması gerektiği, bu açıdan idari kapasitenin oluşturulmasının gerekliliği üzerinde durulmuştur
- Tarımsal ve kırsal kalkınmayla ilgili Türkiye'nin yapmış olduğu faaliyetlerden memnuniyet duyulduğu fakat bu ilerlemenin sınırlı bir şekilde olduğundan bahsedilerek, kırsal kalkınma planlarının hazırlanması gerektiği üzerinde durulmuştur. Ayrıca, tarımsal ve kırsal kalkınmada IPARD'ın kilit bir nokta olduğu belirtilmiştir
- Tarım istatistiklerinin güncel bir şekilde sunulmasının gerekliliği belirtilmiştir.
- Kurumlar arasındaki koordinasyon ve yönetim sisteminin yeterli olmadığı belirtilmiştir
- Yapılacak olan planların ve projelerin uygulanması sürecinde idari kapasitenin artırılması, plan ve projelerden alınacak verimi maksimize etmede kilit bir unsur olduğu belirtilmiştir

1.2.5.9. Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007-2013)

Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda yöresel kalkınmayı süratlendirmede yatırımların ve istihdamın üst seviyelere çıkarılması ve özel sektörden destek sağlanması doğrultusunda bir dizi teşvikler meydana getirilmiştir. Bunların ilki 2004'de yürürlüğe giren kanun ile birlikte otuz altı kentte başlatılan teşvik uygulaması, 2005' yılında kırk dokuza çıkarılmasıdır. Öte yandan, istihdam artışına göre işletmeler gelir vergisi ve SSK priminden teşvik sağlamışlardır (Peşelioğlu, 2007: 251).

Plan içerisinde yer alan bölgesel gelişme politikalarına aşağıda yer vermeye çalışılmıştır (Devlet Planlama Teşkilatı, 2006: 91).

- Yöresel kalkınmanın ve yöresel kalkınma dengesizliklerin alt seviyelere indirilmesi doğrultusunda milli bir bölgesel gelişme politikası meydana getirilecektir.
- Yöresel kalkınma planları bölgesel dinamikleri harekete geçirecek şekilde meydana getirilecektir.
- Yenilikçi, rekabet içerisinde olabilen, canlı ve yüksek bir katma değer yaratabilen sektörler belirlenmek suretiyle devlet tarafından destek verilecektir.
- Kalkınma anlamında geri kalmış yörelerde bölgesel düzeyde uzmanlaşmayı sağlamak doğrultusunda beşeri sermaye, sosyal sermaye, güncel teknolojiler ve araştırma ve geliştirmeye yönelim gösterilecektir.
- Dünya pazarlarıyla bütünleşmeyi sağlama doğrultusunda çalışmalar meydana getirilecektir.
- Sivil toplum kuruluşlarının bölgesel kalkınmaya yönelik çalışmalarına destek verilecektir.
- Bölgesel kalkınma planları oluşturularak Avrupa Birliği tarım piyasalarıyla entegrasyonu gerçekleştirilmeye çalışılacaktır.

Bahsi geçen dönemde Avrupa Birliği tarafından oluşturulan İlerleme Raporlarında dönem hakkında fikirler ve politikalara aşağıda yer vermeye çalışılmıştır (Ak, 2013: 32-43).

- Ortak Tarım Politikasının dönüşümünü sağlamak doğrultusunda gerçekleştirilecek etkinliklerin başlanması fikrine özel bir parantez açılmıştır.
- Ülkemizin Avrupa Birliğiyle gerçekleştirdiği sığır eti dış alım ticaretinde, koyduğu engelleyimlerin kalkması ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi gereksinimi, engelleyimlerin kaldırmaması hâlinde devletler arasındaki sığır eti ticaretinin durma noktasına geleceğinin üzerinde durulmuştur.

- Meydana getirilen iftlik Muhasebe Veri Ağının kapsamının büyütüldüğü dikkat çekmektedir.
- Uygulanan yöresel kalkınma siyasiyatlarının ve katılım evveli mali yardım programlarının dinamik biçimde uygulanması doğrultusunda yönetim kademesinde yönetim sisteminin meydana getirilmesi ve eş gdmn sağlanması gerektiği, bu durumun gerçekleşmesinde de bir mekanizmanın oluşturulması gerektiği üzerinde durulmuştur.
- Bahsi geçen dönemde kurulan Kalkınma Ajanslarının ve katılım evveli fonların dinamik bir şekilde çalışabilmesi doğrultusunda merkezi ve bölgesel birimlerin yönetimsel açıdan kapasitelerini arttırması gereksiniminin altı çizilmiştir.

1.2.5.10. Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2014-2018)

Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı incelendiğinde nüfusun büyük kentlerde hala yoğunlukta olduğu belirtilirken, 2007-2012 arası dönem ele alındığında nüfusu bir milyonun üzerinde olan şehir sayısının on sekizden yirmiye yükseldiği dikkat çekmektedir.

Bunun yanında, Doğu ve Batı Karadeniz, Ortadoğu ve Kuzeydoğu Anadolu bölgelerinden İstanbul'a yoğun bir güç akışının meydana geldiği belirtilmiştir. Bu durumu değiştirmek doğrultusunda, ülkenin orta ve doğusunu çekim merkezi yapmak amacı ile 2008'de CMDP (Cazibe Merkezleri Destekleme Programı) yürürlüğe sokulmuştur. Program ilk başta, Diyarbakır, Erzurum, şanlıurfa ve Van kentlerinde denenmiştir.

Bozdoğan'a (2014) göre Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı dönemi, 2011'le karşılaştırıldığında toplam ihracat, 2006 yılına nispetle yüzde elli yedi civarında artmaktayken; niversite okuyan ğrenci sayısı yüzde yetmiş dokuz olan ülke artışının üzerinde, yüzde seksen bir civarında arttığı grlmştur.

Yine Bozdoğan'a (2014) göre, ülkenin tüm yörelerinde bölgesel kalkınma ajanslarının desteği ile mali ve uygulayım destek programları uygulanmıştır. 2008-2013 yılları arasında otuz dört bin proje başvurusunun yaklaşık olarak sekiz bini başarılı bulunmak suretiyle projelere bir buçuk milyar Türk Lirası mali destek sağlanmıştır

Plan döneminin yöresel gelişme ile alakalı, global yaklaşımlara en yakın olan kalkınma planı olmasında önemli etken olan hususlara aşağıda yer verilmeye çalışılmıştır;

- Bölgesel Kalkınma Ajanslarının faaliyetlerinin çoğaltılması
- Yöresel yenilik ve rekabet oluşumlarını esas alan, dış ticarete yönelen OSB'lerin meydana getirilmesi
- Sivil Toplum Kuruluşlarının yerel ve bölgesel kalkınma ile alakalı politikaları desteklemesi

Plan döneminde, Avrupa Birliği tarafından oluşturulan İlerleme Raporlarında Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı dönemi hakkındaki fikir ve politikalara aşağıda yer verilmeye çalışılmıştır (Ak, 2018: 73-87).

- Çiftlik Muhasebe Veri Ağı sistemi, bütün kentleri kaplayacak biçimde hazırlanmıştır.
- Avrupa Birliği tarafından meydana getirilen OTP'lerine uyum sağlama süreci süratli bir biçimde gerçekleştirilmiştir.
- Bahsi geçen dönemde, dışarıdan gelen ürünler hakkında ki kısıtlamaların, bilhassa sığır etinin, kaldırılması gerektiği, öte yandan tarım istatistiklerinin meydana getirilmesi gereksiniminin altı özel olarak çizilmiştir.
- Ülkemizdeki denetimin, uyguladığı siyasiyatların ve stratejilerin yeterli olmadığı ve bu doğrultuda kendini geliştirmesi gereksiniminden bahsedilmiştir.
- Ülkemizdeki yöresel kalkınma süreci ile alakalı oluşturulan planların ve projelerin, Avrupa Birliği tarafından desteklenen programlarla arasındaki koordinasyonun zayıf olduğundan bahsedilmiştir.
- Oluşturulan programlarda iş görenlerin devamlı olarak değişimi ve tecrübe yetersizliğinden dolayı Avrupa Birliği fonlarının düşük bir seviyede kullanılmasına sebebiyet vermiştir.

1.2.5.11. On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2019-2023)

2019 ila 2023 yılları arasını kapsayacak olan On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, çocuklara, ilk dönemlerden itibaren spor eğitimi verilerek; örgün eğitimde beden eğitimi ve spor derslerinin niteliğinden daha fazla yararlanmaları sağlanacak ve mahallinde spor olanakları geliştirilerek her yaştan bireylerin sportif faaliyetlere düzenli katılımı teşvik edilmeye çalışılacaktır. Plan halihazırda devam ettiği ve sürekli olarak değişiklikler gösterdiği için daha fazla bilgiye yer verilememektedir.

1.2.6. Büyükşehir Belediyeleri Ve Spor Faaliyetleri

Büyükşehir belediyelerini ve metropoliten alan içerisindeki ilçe belediyelerini sportif alanın birer unsuru haline getirmekte, görev ve sorumluluklar yüklemektedir.

Büyükşehir belediyeleri şehrin bütünlüğüne hizmet eden, diğer belediyelerin mahalli ve müşterek olmak şartıyla sosyal donatılar arasında sayılan spor, rekreasyon gibi etkinlikler için gerek bölge parkları içinde ve gerekse bağımsız tesisler olarak yapıp, yaptıracığı ya da mevcut tesisleri işletip veya işletirebileceği anlaşılmaktadır. Öte taraftan gerektiğinde hem kendi bünyesinde sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapması hem de diğer kamu kuruluşlarına ait bu tür tesislerin bakım ve onarımını üstlenebilmesi (m. 7/n), hükmü ile “yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak (m. 7/v) hükmü birlikte değerlendirildiğinde; belediyelerin belediye sınırları içindeki çoğunlukla da eğitim kurumlarının bahçelerinde bina ve tesis inşa ettiği, kısmen de amatör spor kulüplerinin saha ve tesislerinin bakım ve onarımını üstlendiği, bunun yanında yine kulüplere malzeme desteği verdiği görülmektedir. Hatta bazı belediyeler yaptırdıkları semt sahalarını ve tesisleri fiilen işletebilecek durumda olan spor kulüplerine protokolle devrettikleri görülmektedir (Ekenci, Arıkan ve Karaoğlu, 2009: 392).

Ekenci vd. (2009) belediye başkanlarının profesyonel spor kulüplerinde başkanlık ya da yöneticilik yapmasına engel olmak sureti ile belediye kaynaklarının profesyonel spor branşları, diğer bir deyişle futbol için kullanılmasının önüne geçileceği düşünülerek, belediye başkanı ve kulüp başkanı unvan/görevlerinin birlikte yürütülmesi neticesinde;

- Bu iki görevin ve yetkilerin birbirine karışması
- Her iki görev/unvanın propaganda (belediye başkanı ve parti) aracı haline getirilmesi
- Kulüp başkanlığındaki popülist yaklaşım
- Asli görevlerin belirlenmemesi, önceliklerin değişmesi ve hatta karıştırılması
- İki görevden birindeki başarısızlığın diğeri ile kapatılmaya çalışılması
- Belediyelerin sponsorluğundaki profesyonel spor kulübünün yerel istihdama doğrudan olumlu bir etki yapmaması
- Yerel nüfusa spor yaptırma yönünde doğrudan katkı sağlamaması gibi hususlar da göz önünde bulundurulduğunda, yapılan düzenlemenin yerinde olduğu belirtmektedirler (Ekenci, Arıkan ve Karaoğlu, 2009: 396,397).

3289 Sayılı Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunda Belediyeler

Ülkemizde devletin temel idari fonksiyonları genel yönetim kuruluşları, özellikle merkez teşkilatı tarafından yerine getirilmektedir. Spor yönetimi içinde durum bu şekildedir. Bugün Türk spor yönetimi Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı bir kuruluş olan Spor Genel Müdürlüğü'nce yürütülmektedir. Spor Genel Müdürlüğü'nün görev, yetki ve sorumlulukları 3289 sayılı S.G.M.'nin teşkilat ve görevleri hakkındaki kanunla düzenlenmiştir. Her ne kadar Türk spor yönetimi merkezi idare tarafından yürütülse de hizmetleri gerçekleştirme noktasında, illerde ve taşralarda yerel yönetimler ile özellikle belediyelerle iş birliğini gerekli kılmaktadır.

Bu kapsamda 3289 sayılı S.G.M teşkilat ve görevleri hakkındaki kanunun belediyeler ile ilgili olan bölümleri aşağıda verilmiştir (sgm.gsb.gov.tr);

3. Kısım, 8. maddenin ek fıkrası; "Türkiyede gerçekleştirilecek olan toplumlar arası gençlik ve spor müsabakalarının planlanması, yürütülmesi ve neticelendirilmesi ile alakalı iş ve işlemlerin saptanması, planlanması, koordine edilerek izlenmesiyle görevli hazırlık ve düzenleme kuralları meydana getirilebilir. Hazırlık ve düzenleme kuralları Gençlik ve Spor

Bakanının önderliğinde, G.S.B. Müsteşarı ya da Müsteşar Yardımcısı, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürü, Spor Genel Müdürü, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Başkanıyla spor organizasyonunun yapılacağı kentin, idarecisi, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun geçerli olduğu bölgelerde büyükşehir belediye başkanı, diğer yerlerde belediye başkanı ve ilde bulunan üniversitelerin rektörlerinin kendi aralarından belirleyecekleri bir temsilciden teşekkül eder. Organizasyon birden fazla şehirde gerçekleştirilecek ise bahsi geçen şehirlerin yöneticileri belediye başkanları ve ilde bulunan üniversitelerin rektörlerinin kendi aralarından saptayacakları temsilci de kurula üye olabilir” şeklinde düzenlenmiştir.

Kanunun ek 3. Maddesi ödül ve sponsorluk ile ilgili olup; “ ödül ve sponsorluk başlığı altında yer alan milli ya da toplumlar arası gençlik ve spor hizmet ve faaliyetlerine destek olmak amacı ile gerçek ve tüzel kişiler; kamu kurum ve kuruluşları ve yerel yönetimlerle spor kulüpleri bünyesinde bulunan spor tesislerinden Genel Müdürlükçe uygun görülenlerin yapımı, bakımı ve onarımı, kapsamında sponsorluk yapabilirler” şeklindedir.

Aynı kanunda, kamu kapsamındaki tesislerin kullanılmasıyla ilgili ek 5. madde ise “Genel ve katma bütçeli idare ve kurumlar ile il özel idarelerine, belediyelere, belediyelere bağlı kurumlara ve iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşlarına ait gençlik ve spor faaliyetlerinin yürütüldüğü saha ve tesislerden gençlik ve spor faaliyetlerinde ortaklaşa faydalanılır.

Yukarıda sözü edilen saha ve tesislerin ortaklaşa ve çok yönlü kullanılma esas ve yönetimleri tesis sahibi kurumla Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında yapılacak bir protokol ile düzenlenir” şeklinde hükme bağlanmıştır.

Son olarak ek 11. madde “Genel Müdürlüğün mülkiyetinde ya da kullanımında bulunan spor tesisleri veya taşınmazların kullanım veya intifa hakkı; spor federasyonlarına, en az üçü olimpik olmak üzere toplam altı spor dalında faaliyet gösteren ve liglere katılan spor kulüplerine, yerel yönetimlere, kamu kurum ve kuruluşlarına protokol ile bedelsiz devredilebilir” şeklinde düzenlenmiştir.

Yukarıdaki bilgiler ışığında merkezi idare ile yerel yönetimler özellikle belediyeler arasında görev ve yetki paylaşımının olduğu yine bu kurumların birbirleriyle işbirliği içerisinde çalıştıkları söylenebilir.

1.2.7. Kalkınma Planları Açısından Yerel Yönetimlere Ve Belediyelere Gençlik Ve Spor Konusunda Düşen Görevler

Kalkınma planları bir ülkenin 5' er yıllık geleceğini belirlemek amacıyla devletin resmi kurumu aracılığı ile yapılan planlardır. Ülkemizde, hazırlanan ilk kalkınma planı Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı adıyla 1963-1967 yıllarını kapsayacak şekilde yürürlüğe konulmuştur. Planlı kalkınma süreci günümüze kadar devam etmiştir. Bugün Onuncu Beş Yıllık kalkınma Planı yürürlükte dir. Kalkınma planlarında ekonomi, sanayi, eğitim, sağlık, ulaştırma, haberleşme, bilim ve teknoloji, tarım ve hayvancılık ve daha birçok konu ile ilgili değerlendirme ve tespitler yapılmış, problemlerin çözümüne yönelik kısa ve uzun vadeli hedefler tayin edilmiştir.

Kalkınma planlarında gençlik ve spor ile ilgili de bazı değerlendirme ve tespitler yapılmış, ilke ve tedbirler geliştirilmiş, kısa ve uzun vadeli hedefler tayin edilerek bunların uygulamaya dönüştürülmesinden sorumlu kurum ve kuruluşlar belirlenmiştir. Sözü edilen kurum ve kuruluşlar arasında yerel yönetimler, özellikle belediyeler bulunmaktadır.

Kalkınma programlarında da altı çizilen lakin tam anlamı ile faaliyete geçirilemeyen spor hizmetlerinin belediyeler aracılığı ile uygulanması yasal dayanaklar ile desteklenmiş olsa bile vatandaşların esas ihtiyaçları doğrultusunda kaynak aktarımlarının spor hizmetlerinin önüne geçtiğine rastlanılmaktadır. Maliye Bakanlığı tarafından 19 Ocak 2018 tarih ve 30306 sayı ile resmi gazetede yayınlanan Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ'de kamu kurum ve kuruluşlarına bütçe kısıtlaması yönünde karar almaları istenmiştir. Ayrıca amatör spor müsabakaları sırasında lisanslı sporcuların antrenman amacıyla veya öğrencilerin ise ders programları çerçevesinde bu tesislerden yararlanmaları halinde ilgili idarelerce gerekli görüldüğü takdirde bedel alınmaması veya daha az bir bedel alınması bildirilmiştir (Maliye Bakanlığı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ, 2018). Alınan bu karar, kamu yönetimi politikalarının, ağırlıklı olarak toplumun birincil ihtiyaçlarına yönelik olduğunu göstermektedir. Lakin sağlıklı bir toplum yetiştirilmesinin de devletlerin esas sorumlulukları arasında olduğunun unutulmaması gerekmektedir.

Ülkemizde uygulanmakta olan yerel yönetim yasalarında (5393 sayılı Belediye Kanunu madde 14; 5302 sayılı İl Özel İdare Kanunu madde 6; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu madde 7) spor hizmetleri ile alakalı olarak yerel yönetimlere mühim sorumluluklar düştüğü ancak, idari yapılanma noktasında zayıf kaldığına rastlanılmaktadır.

Spor hizmetlerinin idari yapılanmasının olmaması dolayısıyla spor hizmetleri konusunda durum tespiti, teknik bilgisi olmayan kişiler tarafından yapılmasına neden olabilmektedir. Bu durumda yöneticilerin kaynak kullanımı noktasında öncelik alanlarına göre yönlendirme yaptıklarını göstermektedir. Temel ve Akyol'un (2016) Büyükşehir belediyeleri üzerine yapmış oldukları araştırmada, hukuki dayanağı olmasına rağmen, belediyelerin spor hizmetleri ile alakalı kaynak aktarımı yapmadıkları saptanmıştır. Anayasayla belediyelere ilişkin diğer hukuki dayanaklar ve kalkınma politikaları spor hizmetlerinin merkezi yönetimden taşraya yayılması noktasında hukuki dayanaklar olarak görülmesine karşın, belediye bütçelerinin alt düzeylerde olması, kaynak aktarımlarının halkın esas ihtiyaçlarına yönlendirilmesinden dolayı spor hizmetlerine daha az yatırım gerçekleşmesine sebep olmaktadır. Kaynak yetersizliği sorunun çözülmeden yerel yönetimlerin halkın temel gereksinimleri olan alanlara kaynak aktarımı yapmaya devam edeceği açıktır. Kalkınma planları incelendiğinde, sporun teşvik edilmesi, yaygınlaştırılması, kitlelere yayılması ve spor tesislerinin artırılması ile ilgili konular ele alınmakla birlikte, spor eğitimi almış kişilerin istihdamı konusunun ne yerel yönetimler açısından, ne de kalkınma planları açısından değerlendirilmediği görülmektedir. Spor endüstrisi içerisinde yer alan örgütler, iletişim becerisi yüksek, takım çalışmasına uygun, planlama ve organizasyon becerisi olan bireylere ihtiyaç duymaktadır (Gümüşay, 2014).

İKİNCİ BÖLÜM

2. AYDIN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN SPOR FAALİYETLERİ MEVCUT DURUMU

2.1. Belediye Tarihçesi ve Spor Faaliyetleri

Aydın Büyükşehir Belediyesinin tarihi geçmişini ana hatları ile incelediğimizde; Aydınolu Beyliğinin varlığının sona ermesinden sonra, Batı Anadolu'da Osmanlı İdari Teşkilatlanmasında yeni bir sürece girilmiştir. 1426'de kurulan Aydın Sancağının Sancak Merkezi Tire olarak karşımıza çıkmaktadır. 1811'de gerçekleştirilen değişiklik ile beraber kurulmuş olan Aydın Eyaleti yapılanmasında Aydın şehri merkez olarak kabul edilmiştir. Tire, Muğla, Manisa, Denizli, İzmir, Selçuk sancak illeri Aydın Eyaletine dahil edilmiştir. 1850'de gerçekleştirilen yeniden düzenlemeyle bu kez merkez İzmir'e taşınmıştır. Bugünkü anlamında yerel yönetim örgütlerinin işleyişi 1864'e dayanmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu zamanında, ilk olarak "İhtisap Nazırlığı" ardından "Şehir Eminliği" gibi kurumsallaşma dönemi geçiren yerel hizmet anlayışı 1869'da kabul edilen "İdare-i Belediye Nizamnamesi" ile örgütlü bir yapı halini almıştır. Yerel yönetimlerin kuruluşu 1881'e dayandırılıyor olsa da ardında bir yirmi senelik geçmiş olduğu da düşünölmektedir. Dolayısı ile bu husus üzerindeki araştırmalar sürmektedir (<https://aydin.bel.tr/detail/4522/belediye-tarihcesi>).

Aydın Büyükşehir Belediyesi'nin spor faaliyetleri "Belediye Faaliyet Raporlarında 2015 yılına kadar Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü ve Park Bahçe Müdürlüğü bölümlerinde yer almıştır. 2015 yılı faaliyet raporunda ise "Gençlik ve Spor Hizmetleri Daire Başkanlığı" adında açılan birim kapsamında değerlendirilmiştir.

Aydın Büyükşehir Belediyesi'nin 2015-2019 Stratejik Planında 8 amaç yer almaktadır. Bu amaçlar; beş yıllık dönemde Büyükşehir Belediyesinin vatandaşına hizmet verirken, öncelikli olarak belirlediği hizmet alanlarını ortaya koymakta ve tanımlamaktadır. Bu 8 amaç altında tespit edilen 43 hedef ise, stratejik amaçların uygulamaya geçirilmesini temin eden unsurlar olarak ortaya çıkmaktadır. Spor faaliyetlerine yönelik 8. amaçta "Gençlerin toplumsal yaşamda daha fazla ve daha rahat yer almaları kaliteli zaman geçirmeleri ve nitelikli eğitim almaları için destek vermek" olarak belirlenmiştir.

Tablo 3: 2015-2019 Stratejik Planında Spor Faaliyetlerine Yönelik Amaç ve Hedefler

8: Gençlerin toplumsal yaşamda daha fazla ve daha rahat yer almaları kaliteli zaman geçirmeleri ve nitelikli eğitim almaları için destek vermek	HEDEF 8.1:	Kentteki öğrencilerin nitelikli eğitim almaları yönünde projeler geliştirmek ve uygulamak.
	HEDEF 8.2:	Kent için geliştirilecek projelere üniversite gençliğinin katılımını sağlamak
	HEDEF 8.3:	Genç nüfusun kente bağlılığını artırmaya yönelik çalışmalar yapmak
	HEDEF 8.4:	Gençler adına spor aktiviteleri ve çeşitli etkinlikler düzenlemek
	HEDEF 8.5:	Toplumda spor kültürünün oluşması ve yaygınlaşması için yeni spor kompleksleri yapmak

Kaynak: https://aydin.bel.tr/Content/files/2015-2019_stratej%C4%B1k_plan.pdf

Aydın Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Gençlik Merkezine bağlı 30 bina, spor birimi çalışanlarının 20 kişi olduğu görülmüştür. 2020 yılı personel dağılımı aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4: Aydın Büyükşehir Belediyesi Personel Durum Bilgisi

Personel Kadro Türü	Sayısı
Memur	391
İşçi	401
Sözleşmeli Personel	67
Şirket Personeli	2056
Toplam	2915

Kaynak: https://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2021%20Performans%20Prog

2.2. Aydın Büyükşehir Belediyesi 2012 Yılı Spor Faaliyetleri

Aydın Büyükşehir Belediyesi spor faaliyetleri 2012 yılında genel olarak Kültür Ve Sosyal İşler Müdürlüğü bünyesinde yürütülmüştür. Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Belediye sınırları ile mücavir alan içinde yaşayan halkımızın beklenti ve ihtiyaçlarına yönelik 5393 sayılı Belediye Kanununun 14. maddesinde de belirtildiği gibi kültür, sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor, meslek ve beceri kazandırma, kültür ve tabiat varlıkları ile tarihi dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların işlevlerinin

korunması, tanıtılması, ayrıca verilmeyen diğer eğitsel, kültürel, sanatsal, sportif, sosyal ve diğer görev ve hizmetleri yapmak veya yaptırmak gibi faaliyetlerde bulunmaktadır. Aydın Büyükşehir Belediyesi 2012 yılı spor faaliyetleri aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 5: Spor Hizmetinden Faydalanan Vatandaş Sayısı (2008-2012 yılları)

2008	2009	2010	2011	2012
500	1050	1077	943	1656

Kaynak: <https://aydin.bel.tr/Content/files/2012-aydin-faaliyet-raporu.pdf>

Tablo 6: Spor Hizmetinden 2012 Yılı Aylara Göre Faydalanan Vatandaş Sayısı

2012 Yılı	Vatandaş Sayısı
Ocak	150
Şubat	100
Mart	140
Nisan	135
Mayıs	140
Haziran	100
Temmuz	70
Ağustos	Ramazan ayında yapılmadı
Eylül	145
Ekim	145
Kasım	254
Aralık	277
TOPLAM	1656

Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü 2012 yılı performans sonuçları ve 2010-2014 stratejik plan sonuçları değerlendirmesi aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 7: Kültür Ve Sosyal İşler Müdürlüğü 2012 Yılı Performans Sonuçları ve 2010-2014 Stratejik Plan Sonuçları

	Ölçü Birimi	2012 Yılı Performans Hedefi	2012 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)	Hedeften Sapma (%)	Sapma Nedeni
8. Spor Merkezi	Sayı	6	5	%83	-%17	Fiziki alan yokluğu
9. Spordan Yaralanan (Fitness/Plates vb.)	Kişi	230	1656	%720	+%620	
10. Sağlıklı Yaşam- Spor Merkezi	Sayı	6	6	%100	%0	-

Kaynak: <https://aydin.bel.tr/Content/files/2012-aydin-faaliyet-raporu.pdf>

2.3. Aydın Büyükşehir Belediyesi 2014 Yılı Spor Faaliyetleri

Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı'nın kültür merkezlerinde verdiği etkinliklerden ve yaz okullarından yararlanan çocuk katılımcı sayıları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 8: Sportif, Kültürel, Sanatsal, Turizm Tanıtımlarına İlişkin Faaliyetler

Yüzme	Futbol	Basketbol	Voleybol	Masa Tenisi	Bağlama	Satranç	Sanatsal Tasarım	Tennis	Halk Oyunları	Bilgisayar	İngilizce	Resim	Gitler	Drama	Diğer Eğitimsel Faaliyetler
369	395	145	105	104	216	542	30	173	138	11	345	297	438	136	1225

Kaynak: https://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2014_faaliyet_raporu.pdf

Kültür ev Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı'nın kültür merkezlerimizde verdiği etkinliklerden yararlanan yetişkin katılımcı sayıları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 9: Sportif, Kültürel, Sanatsal, Turizm Tanıtımlarına İlişkin Faaliyetleri

Plates	Bağlama	Halk Oyunları	Bilgisayar	Resim
216	69	57	40	20

Kaynak: https://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2014_faaliyet_raporu.pdf

Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı'nın Bilim Deney Evi 2014 yılı katılımcı sayıları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 10: Sportif, Kültürel, Sanatsal, Turizm Tanıtımlarına İlişkin Faaliyetler

Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
1056	522	1106	1198	1294	210	118	-	-	-	1033	1031

Kaynak: https://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2014_faaliyet_raporu.pdf

Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı'nın 2014 yılında düzenlemiş olduğu Yedi Eylül Kurtuluş Koşusu'na 152 erkek, 48 kadın ve 65 çocuk; Cumhuriyet Koşusuna ise 148 erkek, 55 kadın ve 50 çocuk katılım göstermiştir.

2.4. Aydın Büyükşehir Belediyesi 2015 Yılı Spor Faaliyetleri

Aydın Büyükşehir Belediyesi 2015 yılında Gençlik ve Spor Hizmetleri Daire Başkanlığı birimi kurulmuştur. Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı görev ve sorumlulukları, ilgili çalışma yönergesine göre:

-Gençlik ve Spor Hizmetleri Şube Müdürlüğü ve

-Spor Tesisleri Şube Müdürlüğü, tarafından yerine getirilmektedir. Bu kapsamdaki görev, yetki ve sorumluluklar aşağıda belirtilmiştir.

- Gençlik merkezleri ile gençlik kamplarının kurulması ve bunların faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek.
- Vatandaşların ve gençlerin fizik, moral, güç ve yeteneklerini sağlayan beden eğitimi, oyun, jimnastik ve spor faaliyetleri düzenlemek.
- Yurt içi ve yurt dışında, amatör branşlarda üstün başarı gösteren ve/veya dereceye giren öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere ödül verilmesi konusunda gerekli çalışmalar yapmak.
- Ülkemizi ve ilimizi temsil eden kulüpler, milli sporcular ve amatör sporcular ile ilimize gelen yerli yabancı her türlü spor kabilelerinin yapacakları çalışmalar için koordinasyonu sağlamak, sporculara antrenman ve kamp olanakları sunmak.
- Gençlik ve spor faaliyetleri için gerekli olan spor saha ve tesisleri ile malzemelerin yapımı ve yaptırılmasını sağlamak.
- Spor merkezleri, spor tesisleri, eğitim merkezleri, kamp merkezleri kiralamak, yeni tesis ve merkezlerin tahsis işlemlerini yürütmek.
- Gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ile kamu kurum ve kuruluşları, mahalli idareler, üniversiteler ve özel sektörle programlar düzenlemek, iş birliği yapmak.
- Gençlerin sosyal hayatın her alanına etkin katılımını sağlayıcı etkinlik düzenlemek ve öneriler geliştirmek.

2015 yılında sayısal veriler ve sportif faaliyetler “2015 Yılı Faaliyet Raporu”nda bu birimin altında verilmemiştir.

Tablo 11: Kùltür Merkezleri Kursiyer Sayıları

KURSİYER	Sayı (Kişi)
Yüzme	216
Futbol	21
Basketbol	23
Voleybol	16
Masa Tenisi	177
Bağlama	1028
Satranç	1641
Sanatsal Tasarım	101
Tenis	30
Halk Oyunları	861
Bilgisayar	50
İngilizce	2666
Resim	1186
Gitar	1338
Drama	175
Diğer Eğitsel Faaliyetler	2439

Kaynak:https://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2015%20Faaliyet%20Raporu.pdf

Yetişkin sporlarına katılan kursiyerlere diyetisyen hizmeti verilmiştir. Dengeli, sağlıklı beslenmeleri hususunda bilinçlendirme hizmeti verilmiştir.

Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığı faaliyet raporunda 96 adet fitness açık hava spor aletleri montajları tamamlanmış olduğu yer almaktadır. Yeşil alan toplam 7.635.707,59 m² olup bunun 55.345,00 m² ‘si bakımı yapılan spor alanlarıdır.

Tablo 12: Yapılan Park ve Oyun Grubu Sayıları

2015 yılı	ADET
Park Sayısı (Adet)	96
Parklarda Çocuk Oyun Grubu (Adet)	88
Parklarda Basket Sahası (Adet)	11
Parklarda Futbol Sahası (Adet)	5
Parklarda Tenis Kortu (Adet)	3
Açık Hava Spor Aletleri (Adet)	335
Çocuk Açık Hava Spor Aletleri (Adet)	17
Yürüyüş ve Koşu Yolları (Adet)	16

Kaynak:https://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2015%20Faaliyet%20Raporu.pdf

Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı bünyesinde 2015 yılında 1 yaz spor okulu açılması hedeflenmiş, bu hedefte %2400 oranında gerçekleştirme sağlanıp 24 adet spor yaz okulu açılmıştır. Engellilere yönelik ise 1/15 faaliyet hedefi koyulmuş fakat yıl sonunda hiç bir faaliyet yapılamamış ve sapma nedenine de yer verilmemiştir. Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı 1 spor kompleksi hedefi belirlenmiş ve 1 adet yapılarak hedefe ulaşılmıştır. Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı 2015 yılı spora yönelik hedef ve gerçekleştirme durumları tabloda sunulmuştur.

Tablo 13: Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı 2015 Yılı Spora Yönelik Hedef ve Gerçekleşme Durumları

Gösterge (Adet/Kişi)	Gösterge Hedefi	Gerçekleştirilen Gösterge	Gerçekleşme Oranı(%)	Sapma Nedeni
Taekwondo Kursu	1/15	2/27	13%	Kursiyer sayısının fazla olması
Basketbol Kursu	1/175	2/23	133%	Talep olmamıştır.
Fitness Kursu	1/1.000	16/1331	-	-
Kick Boks Kursu	1/15	1/10	67%	Mevcut talep değerlendirilmiştir.
Voleybol Kursu	1/100	2/16	16%	Mevcut talep değerlendirilmiştir.
Masa Tenisi Kursu	1/100	7/177	177%	Kursiyer sayısının fazla olması
Yüzme Kursu	1/500	11/216	43%	Mevcut talep değerlendirilmiştir.
Tenis Kursu	1/75	2/30	40%	Mevcut talep değerlendirilmiştir.
Futbol Kursu	1/175	2/21	12%	Mevcut talep değerlendirilmiştir.
Halk Oyunları Kursu	1/15	26/861	5740%	Kursiyer sayısının fazla olması
Jimnastik Kursu	1/15	6/140	933%	Kursiyer sayısının fazla olması
Satranç Kursu	1/15	19/1641	10.940%	Kursiyer sayısının fazla olması

Kaynak:https://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2015%20Faaliyet%20Raporu.pdf

Düzenlenen judo, badminton, güreş, hentbol, bocce, bisiklet, muay thai, wushu, karate, atletizm, bilardo, buz pateni ve kürek kurslarında talep olmadığı için belirlenen hedefe ulaşamamıştır.

Spora yönelik 2015 Yılı Fen İşleri Dairesi Başkanlığı performans sonuçlarında toplumda spor kültürünün oluşturulması, teşvik edilmesi ve geliştirilmesi adına 4 spor kompleksi hedefi belirlenmiş ama sadece 1 adet yapılmıştır. Hedefin %25 i gerçekleştirilirken, sapma nedeni olarak da 2016 yılı yatırım programında yapılacağı belirtilmiştir. Park ve Bahçe Daire Başkanlığı ise 2015 yılında 50 adet spor aleti almayı hedeflemiş, bu hedefi 156 spor aleti olarak %312 oranında gerçekleştirmiştir.

2.5. Aydın Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Spor Faaliyetleri

Aydın Büyükşehir Belediyesi 2016 yılında Fen İşleri Dairesi Başkanlığı performans sonuçlarında 2 adet spor kompleksi yapımı hedeflenmiş iken bunun 1 adedi yapılmış, sapma

nedeni olarak da yatırımların devam ettiği 2017 yılında tamamlanacağı belirtilmiştir. bu yıl içerisinde Park ve Bahçe Daire Başkanlığı faaliyet planında spora yönelik hedefler ve göstergeler yer almamıştır.

Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı 2016 yılı faaliyet raporunda performans sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 14: Aydın Büyükşehir Belediyesi Spora Yönelik 2016 Yılı Performans Sonuçları

Gösterge (Adet)	Gösterge Hedefi	Gerçekleştirilen Gösterge	Gerçekleşme Oranı (%)	Sapma Nedeni
Yüzme Kursları	20	69	345	İlçelerden gelen yoğun talep sonucunda gösterge hedeflerin üzerinde gerçekleşmiştir.
Futbol Kursları	20	18	90	Hedeflenen göstergeye yakın gerçekleşmiştir.
Turnuvalar	15	13	87	Hedeflenen göstergeye yakın gerçekleşmiştir.
Gençlerin toplumsal yaşamda daha fazla ve daha rahat yer almaları, kaliteli zaman geçirmeleri ve nitelikli eğitim almaları için destek vermek				
Gençler adına spor aktiviteleri ve çeşitli etkinlikler düzenlemek				
Bilinçlendirilen genç sayısı	50000	43000	86	Gösterge hedeflenen seviyeye yakın gerçekleşmiştir.
Gençlik Kampları	3	0	0	Gösterge hedeflenen seviyenin üzerinde gerçekleşmiştir.
Toplumda spor kültürünün oluşması ve yaygınlaşması için yeni spor kompleksleri yapmak				
Açılan spor kompleksi	1	1	% 100	Hedef göstergeye ulaşılmıştır.
Yardım yapılan amatör spor kulüpleri	120	122	% 102	Gösterge hedeflenen seviyenin üzerinde gerçekleşmiştir.

Kaynak: https://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2016%20faaliyet%20Raporu.pdf

2.6. Aydın Büyükşehir Belediyesi 2017 Yılı Spor Faaliyetleri

2015-2019 Aydın Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planda yer alan, amaçlar doğrultusunda; Atatürk Spor Kompleksi kurulmuştur. 21.500 m² alan üzerinde kurulmuş olan Atatürk Spor Kompleksi'nde, vatandaşlarımızın faydalanabileceği açık ve kapalı olmak üzere iki adet olimpik yüzme havuzu, tenis kortları, kafeteryaları bulunmaktadır. Park Ve Bahçeler Dairesi Başkanlığı tarafından 12 adet fitness açık hava spor aletleri montajı yapılmıştır.

2017 Mali Yılı bütçesinde Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, personel giderlerine 169.080,22 TL, sosyal güvenlik kurumuna 23.345,58 TL, mal ve hizmet alım giderlerine 367.030,42 TL, ve cari transferlere 405.766,34 TL harcama yapmış olup; toplam harcaması 965.222,56 TL'dir.

Tablo 15: 2017 Mali Yılı bütçesinde Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

Açıklama	Harcama
Personel giderleri	169080,22
Sosyal güvenlik kurumları	23345,58
Mal ve hizmet alım giderleri	367030,42
Cari transferler	405766,34
Toplam	965222,56

Kaynak: https://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2017_faaliyet_raporu.pdf

Tablo 16: Aydın Büyükşehir Belediyesi Spora Yönelik 2017 Yılı Performans Sonuçları

Gösterge (Adet)	Gösterge Hedefi	Gerçekleştirilen Gösterge	Gerçekleşme Oranı (%)	Sapma Nedeni
Hedef kitlelere yapılacak memnuniyet araştırması sayısı	7	1	14	Mevcut gerçekleşen memnuniyet anketi beklentileri karşılamış olup; kaynak kullanımı da gerçekleşen göstereye uyumlu olmuştur.
Üniversite gençlik toplulukları ile düzenlenecek toplantı sayısı	12	0	0	Anket sonucu göre bu gösterge ilişkin faaliyete

				ihtiyaç kalmamıştır.
Gençler adına spor aktiviteleri ve çeşitli etkinlikler düzenlemek				
Düzenlenecek gençlik seminerleri sayısı	5	0	0	Anket sonucu göre bu gösterge ilişkin faaliyete ihtiyaç kalmamıştır.
Gençler adına spor aktiviteleri ve çeşitli etkinlikler düzenlemek				
Açılacak spor tesisleri sayısı (Adet)	2	3	150	Hedef göstergeye ulaşılmıştır.
Yardım yapılan amatör spor kulüpleri	12000	20000	167	Talep fazlalığından dolayı göstergede artış meydana gelmiştir.

Kaynak: https://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2017_faaliyet_raporu.pdf

2.7. Aydın Büyükşehir Belediyesi 2018 Yılı Spor Faaliyetleri

Aydın Büyükşehir Belediyesi 2018 yılında Fen İşleri Müdürlüğünce spor faaliyetleri yapabilmesi amacı ile Sultanhisar Sosyal ve Spor Tesisinin yapımı tamamlanmıştır. Toplam 15.000 m² alan üzerine kurulan tesisde, 6.500 m²'lik büyük yapay çim saha, 800 m²'lik halı saha, 500 koltuklu stadyum, düğün salonu ve restoran bulunmaktadır. Ayrıca Karacasu Spor ve Sosyal Tesisleri de faaliyete geçmiştir. 3.370 m² parsel üzerinde 800 m² toplam inşaat alanı ve 2.870 m² yeşil alan, dinlenme alanları, çocuk oyun alanları, 2 adet yüzme havuzu, soyunma odaları, duşlar ve kafeteryadan oluşmaktadır. Aydın Büyükşehir Belediyespor Kadın Voleybol Takımı, Challenge Cup'ta büyük başarılarla imza atarak Aydın ilini ilk kez yurtdışında temsil eden takım olmuştur.

2018 Mali Yılı bütçesinde Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, personel giderlerine 147.376,62 TL, sosyal güvenlik kurumuna 23.251,32 TL, mal ve hizmet alım giderlerine 479.991,13 TL, ve cari transferlere 2.394.801,78 TL harcama yapmış olup; toplam harcaması 3.045.420,85 TL'dir.

Tablo 17: 2018 Mali Yılı bütçesinde Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

Açıklama	Harcama
Personel giderleri	147376,62
Sosyal güvenlik kurumları	23251,32
Mal ve hizmet alım giderleri	479991,13
Cari transferler	2394801,78
Toplam	3045420,85

Kaynak:https://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2018%20faaliyet%20raporu%20web%20sitesi.pdf

Tablo 18: Aydın Büyükşehir Belediyesi Spora Yönelik 2018 Yılı Performans Sonuçları

Gösterge (Adet)	Gösterge Hedefi	Gerçekleştirilen Gösterge	Gerçekleşme Oranı (%)	Sapma Nedeni
Düzenlenecek ve destek verilecek spor organizasyonu sayısı	2	2	100	Hedef göstergeye ulaşılmıştır.
Gençler adına spor aktiviteleri ve çeşitli etkinlikler düzenlemek				
Bilinçlendirmeye yönelik verilecek seminer sayısı	1	0	0	Hedef göstergeye ulaşamamıştır.
Toplumda spor kültürünün oluşması ve yaygınlaşması için yeni spor kompleksleri yapmak				
Düzenlenecek spor etkinliği sayısı	2	3	150	Gösterge hedeflenen seviyenin üzerinde gerçekleştirilmiştir.
Spor kurslarına katılacak kursiyer sayısı artış oranı (%)	35	0	0	Spor kurslarına katılacak kursiyer sayısı görevi, Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığına devredildiğinden hedeflenen gösterge değerine ulaşamamıştır.
Yeni spor branşlarında açılacak kurs sayısı	2	0	0	Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığına devredildiğinden hedeflenen gösterge değerine ulaşamamıştır.
Destek verilecek amatör kulüp sayısı	125	102	82	Hedef göstergeye yakın gerçekleşmiştir.

Kaynak:https://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2018%20faaliyet%20raporu%20web%20sitesi.pdf

2.8. Aydın Büyükşehir Belediyesi 2019 Yılı Spor Faaliyetleri

Dünya'nın en önemli Plaj Voleybolu organlarından olan FIVB Plaj Voleybolu Dünya Turu'nun önemli ayaklarından olan “Aydın Etabı”, Aydın Kent Merkezinde gerçekleştirilmiştir.

Aydın Büyükşehir Belediyesi 2019 yılında Sultanlar Voleybol Ligi'nde mücadele eden Aydın Büyükşehir Belediye Spor Kadın Voleybol Takımı, başarılı maçlar ortaya koymuş olup kentimizdeki çocukların ve gençlerin spora olan ilgisini arttırmıştır.

2019 mali yılı bütçesinde Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, personel giderlerine 122.408,39 TL, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri 17.736,12 TL, mal ve hizmet alım giderlerine 1.152.369,78 TL, cari transferlere 3.163.861,10 TL harcama yapmış olup toplam harcaması 4.456.375,39 TL'dir.

Tablo 19: 2019 mali yılı bütçesinde Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

Açıklama	Harcama
Personel giderleri	122408,39
Sosyal güvenlik kurumları	17736,12
Mal ve hizmet alım giderleri	1152369,78
Cari transferler	3163861,10
Toplam	4456375,39

Kaynak:https://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2019_FAALIYET_RAPORU.pdf

Tablo 20: Aydın Büyükşehir Belediyesi Spora Yönelik 2019 Yılı Performans Sonuçları

Gösterge (Adet)	Gösterge Hedefi	Gerçekleştirilen Gösterge	Gerçekleşme Oranı (%)	Sapma Nedeni
Düzenlenecek ve destek verilecek spor organizasyonu sayısı	2	2	100	Hedef göstergeye ulaşılmıştır.
Gençler adına spor aktiviteleri ve çeşitli etkinlikler düzenlemek				
Bilinçlendirmeye yönelik verilecek seminer sayısı	1	1	100	Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı tarafından hedef göstergesi gerçekleştirilmiştir.

Gençler adına spor aktiviteleri ve çeşitli etkinlikler düzenlemek.				
Spor tesislerinin bakım onarımının karşılanma oranı (%)	100	100	100	Hedef göstergeye ulaşılmıştır.
Amatör spor kulüplerine Kanun ile belirlenen yardım oranı (%)	100	100	100	Hedef göstergeye ulaşılmıştır.

Kaynak:https://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2019_FAALIYET_RAPORU.pdf

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmanın, Aydın Büyükşehir Belediyesi'nin sürdürmekte olduğu spor politikalarının istenilen düzeyde devam edip etmediği ve yetersiz olduğu düşünülen spor politikalarının iyileştirilmesi için belediyeye yol gösterici nitelikte olacağı ve benzer çalışmalarda literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Aydın Büyükşehir belediyesi Büyükşehir olmadan önceki belediye yönetiminde spor ile ilgili ayrı bir birim bulunmamaktadır. Spor alanında faaliyetlerini başta sosyal işler müdürlüğü olmak üzere farklı birimlerin çatısı altında dağınık bir şekilde faaliyetleri yürütülmüştür. Aydın Belediyesi Büyükşehir statüsünü kazandıktan sonra 2015 yılında "Gençlik ve Spor Hizmetleri Daire Başkanlığı" adı ile yeni bir birim kurulmuş spor alanında faaliyet ve politikalar bu birim altında devam ettirilmiştir. Ancak 2017 yılında kendi bütçesinin oluşturduğu görülmektedir.

Aydın Büyükşehir Belediyesi Spor politikalarının stratejik planda belirtilen 8 amaç ile belirtilmiştir.

Bunlar;

- Gençlik merkezleri ile gençlik kamplarının kurulması ve bunların faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek.
- Vatandaşlar ve genç bireylerin, fizik, moral, kuvvet ve becerilerini sağlayan beden eğitimi, oyun, jimnastik ve spor etkinlikler planlamak
- Yurt içi ve yurt dışında, amatör branşlarda üstün başarı gösteren ya da dereceye giren bireylere ödül verilmesi hususunda gereken çalışmaların gerçekleştirilmesi
- Türkiye'yi ve Aydın'ı temsil eden kulüpler, milli sporcular ve amatör sporcularla Aydın'a gelen yerli yabancı her türlü spor kulüplerinin yapacakları çalışmalar için koordinasyonu sağlamak, sporculara antrenman ve kamp imkanları sağlamak
- Gençlik ve spor faaliyetleri için gerekli olan spor saha ve tesisleri ile malzemelerin yapımı ve yaptırılmasını sağlamak.

- Spor merkezleri, spor tesisleri, eğitim merkezleri, kamp merkezleri kiralamak, yeni tesis ve merkezlerin tahsis işlemlerini yürütmek.
- Gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ile kamu kurum ve kuruluşları, mahalli idareler, üniversiteler ve özel sektörle programlar düzenlemek, iş birliği yapmak.
- Gençlerin sosyo-kültürel yaşamın her alanına etkin katılımını sağlayıcı etkinlik düzenlemek ve öneriler meydana getirmek

Tekin (2013) çalışmasında, Keçiören Belediyesi bünyesinde yapılan tesisler ve tesislerde görev alan personel ile ilgili görüşlerin belirlenmesini amaçlamıştır. bu doğrultuda yapılan anket sonuçlarına göre aylık geliri asgari ücret olan katılımcılar belediyelerin spor tesislerini yalnızca halkın spora katılımını artırmak amacıyla açtığını düşündükleri belirlenmiştir. Aylık geliri 1851 TL'den az olan katılımcıların belediyenin spor hizmetlerindeki başarısının, halkın siyasi tercihini etkilediği, spor tesislerindeki kurslarda görev alan eğitimci ve antrenörlerin mesleki olarak yeterli gördükleri görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Çalışmaya katılanların tamamına yakını belediye spor tesislerinde gerektiğinde yöneticilere kolaylıkla ulaşmanın mümkün olduğunu düşünmektedirler. Çalışmamızda bu çalışmanın bulgularına paralel olarak, "belediyelerin spor tesislerini yalnızca halkın spora katılımını artırmak amacıyla açtığı", belirlenmiş bir spor politikalarının olmadığı söylenebilir.

Kurtoğlu (2006), Mersin Büyükşehir Belediyesi spor hizmetlerinin durumunun belirlenmesinin amaçladığı çalışmasında katılımcılar, tesisleri yaptıkları ve daha sonra bu tesisleri kaderlerine terk ettiklerini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte tesislerin araç gereç eksikliğini gidermedikleri, bakım ve onarımlarını yapmadıkları, tesislerde spor uzmanı istihdam etmedikleri belirtilmektedir. Ayrıca belediyelerin spor hizmetini belirli bir ücret karşılığında sunması durumuna ise katılımcılarımız çok istekli yaklaşmamakta, tesislerin özelleştirilmesi konusunda ise özelleştirmeyi destekleyen ve karşı olan gruplar arasında belirgin bir fark bulunmamakta olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Doğu vd. (2013) çalışmalarında, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin spor politikalarına yönelik hizmetlerin incelenmesini amaçlamışlardır. Çalışmanın bulgularında tesislerin yetersizliği ve bu konuda atıl tesislerin olduğu belirlenmiştir. Bu durumun sebebi olarak da düzensiz ve gelişmiş tesislerin yapılması olduğu bildirilmiştir. Yapılan çalışmalarda Mersin ve Kocaeli

Büyükşehir Belediyeleri'nin spor tesislerini atıl durumda bıraktığı ifade edilirken, bizim çalışmamızın bulgularında spor tesislerinin aktif kullanıldığı, kursiyerlerinin olduğu görülmüştür.

Sinopluoğlu (2011) yerel yönetimlerin sporun kitlelere yayılmasına etkisinin araştırdığı çalışmasında Eskişehir Büyükşehir Belediyesi incelenmiştir. Çalışmaya katılanların büyük bir çoğunluğu belediyelerin spor tesislerini yeterli bulduğunu ifade etmişlerdir. Bununla birlikte Kurtipek (2017) çalışmasında, Ankara ilindeki yerel yönetim organlarından belediyelerin farklı birimlerinde görev yapan yönetici görüşlerine göre metropoliten alan içerisindeki belediyelerin gençlik ve spor politikalarının değerlendirilmesini amaçlamıştır. Değerlendirme sonuçlarına göre katılımcıların neredeyse tamamı mevcut tesis ve alanların yeterli olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Katılımcılar belediyelerin yeni spor tesis ve alanlara olan ihtiyaçlarının kapalı spor tesisi, çok amaçlı tesis, yüzme havuzu ve stadyum olduğunu bildirmiştir. Bizim çalışmamızda da Aydın nüfusu ve yüz ölçümü değerlendirildiğinde yüzme havuzlarının yetersiz olduğu söylenebilir.

Esenkaya (2010) çalışmasında, Konya Büyükşehir Belediyesi özneline halkın yerel yönetimlerden spor hizmetleri konusunda beklentilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Katılımcılara uygulanan anket sonuçlarından elde edilen veriler doğrultusunda, belediye semtlerindeki spor tesislerinden yeterli düzeyde yararlanılmadığı ortaya çıkmıştır. Bunun sebebi olarakta, tesislerin verimli işletilmemesi, tesislerdeki araç-gereç malzeme ve uzman personel eksikliği, tesislerin açık olduğu saatlerin yeterli ve uygun olmadığı, tesislere ulaşım ve verimli kullanım problemlerinin yaşandığı, tesisleri özendirici çalışmaların yapılmaması ve yeterli bilgilendirmenin yapılmamış olması olduğu görülmüştür.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde, belediyelerin spor yatırımlarına ilişkin yaşanan sorunların başında, ilçelerin ihtiyacını karşılayacak spor tesislerinin yapılamaması olduğu görülmüştür. “Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Dönüştürülmüş Bulunan Belediyelerin Taşınır ve Taşınmaz Malları ile Personelinin İlçe Belediyelerine Devir ve Dağılımı Hakkında Yönetmelik, Md. 12/ c” ilgili mevzuatta ilçe belediyelerinin sınırları içerisinde kalan ve kendilerine ait olan arsaların büyükşehir belediyesine tahsisinde otuz dekar şartı konulmuştur. Buna göre, otuz dekar altındaki arsaların tahsisi keyfiyete bırakılmış ilçe belediyelerin nezaretinde kalmıştır. Buna paralel olarak da süreç aksamakta ya da yatırıma imkan vermemektedir. Yani mevzuata bağlı bir sorunun olduğu söylenebilir.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre Aydın Büyükşehir Belediyesi'nin spor faaliyetlerinde güçlü ve zayıf yönleri aşağıda yer almaktadır.

Güçlü yönleri;

- Merkezi idarenin dışında kendilerine has tüzel kişiliğe sahiptirler.
- Merkezi idarenin dışında kendilerine özel mal varlıkları bulunmaktadır.
- Kendi bütçeleri üzerinde tamami ile özgürdürler.
- Seçim ile iş başına gelenlerden meydana gelen karar mekanizmalarına sahiptirler.
- Kendilerine özgü gelirleri bulunmaktadır
- Sınırlı da olsa, belli bir özerkliğe sahiptirler.

Zayıf Yönleri;

- Amatör spor branşlara ve alt yapıya verilen önemin yetersizliği
- Bütçede personel giderleri sosyal güvenlik kurumu ve cari transfer miktarı belirtilmiş olup, spor yatırımların ileriye dönük en önemli yatırımları olarak görülen amatör spor branşlara ve sporcu yetiştirmeye yönelik bütçe belirtilmemiştir.
- Spor faaliyetleri adı altında yapılan birçok hizmet spor branşlarına özgü kursların açılması olarak görülmektedir.
- Tüm spor faaliyetleri Gençlik ve Spor hizmetleri daire başkanlığını birimi altında yapılmaması ve detaylı bilgilerin resmi sayfada belirtilmemesi
- Yürüyüş yolları ve park alanları şehrin nüfusuna göre yetersiz görülmektedir.
- Aydın BB'nin her yıl açıklamış olduğu bütçe raporlarında genel olarak en az bütçenin Gençlik ve spor hizmetleri daire başkanlığına ayrıldığı görülmektedir.
- Spor Kültürünün geliştirilmesi için yapılan çalışmaların yeterli olmadığı görülmektedir.

Öneriler

Çalışma sonucunda geliştirilen öneriler aşağıda yer almaktadır:

- Spor alanında yapılacak tüm çalışmalar Gençlik ve Spor Hizmetleri Daire Başkanlığı birimi altında sürdürülmelidir.

- Sporcuya yönelik alt yapı yatırımları gözden geçirilerek arttırılmalı ve bu doğrultuda standart çerçevede bir spor politikası belirlenmelidir.
- Gençlik ve Spor Hizmetleri Daire Başkanlığına verilen bütçe arttırılmalı ve bu bütçe ile yapılacak yatırımlar için alanında uzman kişilerce plan ve projeler hazırlanmalıdır.
- Halk sağlığının iyileştirilmesi ve spora teşvik için yürüyüş yollarının sayısı arttırılmalıdır.
- Spor Kültürünü ve halkın spora olan katılımını geliştirmek için obezite ile mücadelede, sporun rolü, ruh sağlığına olan faydaları gibi sporun olumlu yönleri vurgulanarak, eğitim ve seminerler düzenlenmelidir.

KAYNAKLAR

- 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu,
<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5216.pdf>, Erişim Tarihi: 12.03.2021
- 5747 Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun,
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5747&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>, Erişim Tarihi: 12.03.2021
- 6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5216&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>, Erişim Tarihi: 12.03.2021
- Acar, N . (1993). Grupla psikolojik danışmada alıştırmalara ne derece ihtiyaç vardır. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 9 (9): 169-172.
- Akdeniz, M. B. (2005). “Kobi’lerin Ekonomik Sosyal Yapı İçindeki Yerleri, Destekleyici Kurumsal Çevreleri ve Avrupa Birliği Uyum Sürecinde Yeniden apılandırılmaları”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Kütahya.
- Akpınar, R.ve Özaslan, M. (2005). Türkiye’de Bölgesel Gelişme Politikaları, Editör: Bulut, B.,1. *Doğu Anadolu Sempozyumu Bölgesel Kalkınmada Yeni Ufuklar*, Fırat Üniversitesi.
- Aksu, A. (2002). “Oyun, Beden, Mekân ya da Spor’a Dair,” *Göstergebilim Tartışmaları*, İstanbul: Multilingual Yayınları, 187-189.
- Aktükün, İ. (2010). Futbolun Siyasi Tarihine Kenar Notları. *Yapı Kredi Yayınları Cogito Dergisi*, 63: 8-26.
- Aydın, A.D., Demir, H., Yetim, A.A. (2007), Türk spor politikalarında öngörülen hedefleri gerçekleştirme düzeylerinin belirlenmesi üzerine bir araştırma (GSGM örneği), *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1, (2): 87-96.
- Aydın, M. (2008). *Sosyal Politika ve Yerel Yönetimler*. İstanbul: Yedirenk İz Yayıncılık.
- Bafoil F., Kaya, A. (2009). Bölgesel Kalkınma ve Avrupa Birliği: Karabük, Valenciennes ve Katowice Karşılaştırmalı Analizi. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. 280. İstanbul
- Beşer, E. (2019). *Belediye Hizmetleri Ve Hizmet Kalitesine Yönelik Memnuniyet Düzeyinin Ölçülmesi Tuşba İlçe Belediye Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Biber, A. E.(2008). Değişen Devlet Anlayışı Müdahalecilik ve Piyasa Ekonomi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 9(16): 56-69.
- Bilgiç, K. V.(1998). Merkezi Yönetim- Yerel yönetim İlişkileri Üzerine Teoriler, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 7, (2): 27-35.

- Bolçay, D.D. (2019). Avrupa Birliği'nin Spor Politikaları . Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Bozdoğan, N.M. (2014). Türkiye'de Bölgesel Kalkınma ve Teşvik Politikaları. Nobel Yayıncılık. Aralık. Ankara.
- Commission of the European Communities. (2001). European Commission White Paper a New Impetus for European Youth. Brussels: *Commission of the European Communities*, 4, 52: 11-12.
- Coşkun, B. (1996). Türkiye'de İdari Vesayet Denetimi ve Yerel Yönetimlerin Özerkliği, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi* 5(3): 35-47.
- Çakır, V.O. (2014). *Spor Sosyolojisinin Doğuşu; Geleneksel Beden Eğitimi Usul ve Yaklaşımlarında Dönüşüm*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çınar, T., C.U. Çiner, O. Zengin (2009), Büyükşehir Yönetimi: Bütünleştirme Süreci, Ankara: TODAİE
- Çukurçayır, M.A. (2004). *Yerel Yönetimler Ve Yurttaş Odaklılık*, Abdullah Yılmaz Ve Ökmen M. (Ed.), Kamu Yönetimi, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Çukurçayır, M.A. (2005). *Yerel Yönetimler ve Yurttaş Odaklılık*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Çukurçayır, M.A. (2011). *Yerel Yönetimler: Kuram, Kurum ve Yeni Yaklaşımlar*. 2. Baskı. Konya: Çizgi Kitabevi,
- Çukurçayır, M.A.(2000). *Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi*, Ankara: Yargı Yayınevi.
- Demir, O. (2008). “*Yerel Siyasette Katılımcılık ve Kalkınma (Türkiye’de Yerel Gündem 21 Örneği)*”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Denstad, F. Y. (2014). *Gençlik politikaları kılavuzu* (çev. H. Akay), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları No 455.
- Dinç F. (2019) *Yönetsel Açıdan Yerel Yönetimler ve Spor İlişkisi (Mersin Büyükşehir Belediyesi Örneği)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Dinler, Z. (2001). Bölgesel İktisat. Ekin Kitabevi Yayınları. Bursa.
- Doğu G., Kardeş N. T., Atalı, L. (2013). Büyükşehir belediyesi spor politikalarına yönelik hizmetlerin incelenmesi (Kocaeli büyükşehir belediyesi örneği). *Kocaeli niversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25, 97-111.
- DPT. 2003. Ön Ulusal Kalkınma Planı Bölgesel Gelişme Stratejileri. Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Ekenci, G., Arıkan, Y., Karaoğlu, E. ve Bilgiç, V. (2009). *Değişik Yönleriyle Yerelleşme*. 1. Baskı. Ankara; Seçkin Yayıncılık.

- Emin, F. T.(2009). Türkiye’de Yerel Yönetimler Reformunun İç ve Dış Dinamikleri, *Yönetim ve Ekonomi Dergisi* 16 (2):31-42.
- Erdemli, A. (2008). *Spor Yapan İnsan*, İstanbul: E Yayınları.
- Esenkaya A. (2010). *Halkın Yerel Yönetimlerden Spor Hizmetleri Konusunda Beklentileri (Konya Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Fişek, K. (1980). *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi Dünya’da ve Türkiye’de*, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Yayınları.
- Fişek, K. (2003). *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi Dünya’da ve Türkiye’de*. İstanbul: YGS Yayınları.
- Gençlik ve Spor Bakanlığı. (2013). Ulusal gençlik ve spor politikası belgesi; T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Ankara, 3-70.
- Geray, C. (1998). Yerel Yönetimler ve Çevre, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 7(3): 57-64.
- Geymen, A., Karas, İ. R. (2006). Yerel Yönetimlere Yönelik e- Belediye Uygulamaları, 4. *Coğrafya Bilgi sistemleri Bilişim Günleri* 13-16 Aralık 2006/ Fatih Üniversitesi, İstanbul. web.karabuk.edu.tr/ismail_karas/files/ebelediye_geymen_karas.pdf, Erişim Tarihi: 04.04.2021
- Gözlükaya, T. (2007). *Yerel Yönetimler ve Stratejik Planlama: Modeller ve Uygulama Örnekleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güler, Y., Gönener, H.D, Altay, B., Gönener, A. (2009). Adölesanlarda obezite ve hemşirelik bakımı. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*. 4 (10): 165- 181.
- Gümüşay A. (2014). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin istihdam edilebilme algısı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hartung D., Stadeler, M., Grieshaber, R., Keller, S., Jahreis, G. (2010). Work and diet related risk factors of cardiovascular diseases: comparison of two occupational groups. *J Occup Med Toxicol*, 5: 4.
- Henden, H.B. & Henden, R. (2005). Yerel Yönetimlerin Hizmet Sunumlarındaki Değişim ve E-Belediyecilik, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 4(14): 48-66.
- Hoye, R., Matheww N. ve Barrie H. (2015). *Spor ve Politika Meseleleri ve Analizi*, çev. Cem Tınaz. İstanbul: Beta Basım.
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5.a7421d8243b6.77883550, Erişim Tarihi: 03.04.2021
- <https://www.eicisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>, Erişim Tarihi: 02.04.2021

- Huizinga, J. (2006). *Homo Ludens Oyunun Toplumsal İşlevi Üzerine Bir Deneme*, çev. Işık Ergüden, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Ibsen B., Nichols G., Elmore-Østerlund K. (2016). Sports club policies in Europe: A comparison of the public policy context and historical origins of sports clubs across ten European countries. Odense: Digitaltryk.
- İnal, A.N. (2003). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimi*. Ankara: Nobel Yayın.
- Karaaslan, M. (2007). *Türkiye’de Yerel Yönetimler Reform Bağlamında Yerel Yönetimlerin Özerkliği ve Denetimi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karahüseyinoğlu, M. F. (2012). *Küresel Eksende Türk Sporları*. İstanbul: Kum Saati Yayınları.
- Kartal, Ç. (2016). “Küreselleşme Sürecinin Devlet Yapısı Üzerine Etkileri”, www.ankara.barosu.org.tr/siteler/ankarabarosu/tekmakale/2016-2/8.pdf, Erişim Tarihi: 05.04.2021
- Keleş, R., Yavuz, F. (1989). *Yerel Yönetimler*, 2. Baskı, Ankara Turhan Kitapevi.
- Keleş, S. (2008). *Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kurtipek S. (2017). *Metropolitan alan içerisindeki belediyelerin gençlik ve spor politikalarının değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kurtoğlu T. (2006). *Halkın Yerel Yönetimlerden Spor Hizmetleri Konusunda Beklentileri (Mersin Örneği)*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Oruç, T. (2013). *Yerel Siyasette Temsil ve Katılım: Kadın Aktörler*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ökmen, M. (2005). *Liberal Düşüncenin Yerel Yönetim Kent Pratiği Üzerine Notlar (Ed. Nagehan Talat Ardan) Teoriden Pratiğe Kamu Yönetimi*, İstanbul: Aktüel Afa Yayınları.
- Peşelioğlu, İ. (2007). *Avrupa Birliği Perspektifinde Türkiye Ekonomisinde Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Uygulama İmkanları*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Ramazanoğlu, F. (2005). Sporun Toplumsal Boyutlarının Değerlendirilmesi, *Fırat Üniversitesi Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi* 3(3): (2005): 153-157.
- sgm.gsb.gov.tr. İnternet: 3289 Sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun. <https://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/190/241/>, Erişim Tarihi: 05.04.2021

- Sinopluoğlu M.B. (2011). *Yerel Yönetimlerin Sporun Kitlelere Yayılmasına Etkisi (Eskişehir İli Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu. (2014). Onuncu Kalkınma Planı, Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu. T.C. Kalkınma Bakanlığı Yayınları.
- Sunay H. (2003). Türk Spor Politikasına Analitik Bir Bakış. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* ,1: 39-42
- Sungur, O., Keskin, H. (2009). Bölgesel Kalkınmada Yakınlığa Dayalı İnovasyon Modelleri ve Yeni Bir Açılım Olarak Uzak Networkler. Süleyman Demirel Üniversitesi Uluslararası *Davraz Kongresi: Küresel Diyalog*. 24- 27 Eylül. Isparta
- Şahin, H.M. (2002). *Beden Eğitimi ve Sporda Temel Kavramlar Sözlüğü*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Talimciler, A. (2015). *Sporun Sosyolojisi, Sosyolojinin Sporunu*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Tekeli, İ. (1983). Yerel yönetimlerde Demokrasi ve Türkiye’de Belediyelerin Gelişimi, *Amme İdaresi Dergisi*, 16(2): 3-22.
- Tekin Y. (2013). *Yerel Yönetimlerin Spor Hizmetlerine İlişkin Halkın Görüşleri (Keçiören Belediyesi Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Temel C., Akyol E. (2016). From sports facilities to sports organizations: The role of metropolitan municipalities. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 3711-3719.
- TODAİE (1991). Kamu Yönetimi Araştırması (KAYA). *Genel Rapor*, Ankara.
- Ulusoy, A, Akdemir, T.(2001). *Mahalli İdareler*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Usta, S. (2011). Katılımcı Demokrasi Perspektifinde Kent Konseyleri ve Sivil Toplum Kuruluşları İlişkisi, Sakarya Örneği, *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Bursa.
- Voight, D. (1998). *Spor Sosyolojisi*, İstanbul: Alkım Yayıncılık.
- Yazıcı, A.G. (2014). Toplumsal Dinamizm ve Spor. *Atatürk Üniversitesi Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 3 (1): 394-405.
- Yiğit, M. (2008). *Türkiye’de Yerel Yönetimlerde Katılım Demokrasi ve AB Sürecinin Etkileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Zengin, O. (2014, Haziran). Büyükşehir Belediyesi Sisteminin Dönüşümü: Son On Yılın Değerlendirmesi. <http://www.ankarabaru.org.tr/siteler/ankarabaru/tekmakale/2014-2/4.pdf>, Erişim Tarihi: 28.03.2021

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Halil ACAR

Doğum Yeri ve Tarihi: Erzurum / 01.02.1997

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi: Adnan Menderes Üniversitesi / Spor Bilimleri Fakültesi / Antrenörlük
Eğitimi Programı

İletişim

Tarih 01.06.2021